

Eddig fölülmulhatlan!

W. MAAGER'S

osász. kir. kizár. szabadalm. valódi tisztított

CSUKAMÁJ-OLAJA

MAAGER VILMOS TÓL BÉCSBEN. 6127

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva s könnyen emészthetősége folytán gyermekek részére is különösen ajánlva és rendelve, mint a legtisztább, legjobb, *) legtermészetesebb és leghatásosabbnak elismert szer mell- és tüdő-bajok, görvölly, sörök, kelések, borkütsékek, mirigybajok, gyöngeségek, stb. ellen. — Egy üveggel 1 forint gyári rakományban: Bécs, Heumarkt Nr. 3, valamint az osztrák-magyar birodalom minden gyógyszerárán és jövevő fűszerkereskedésében, valódi minőségben kapható.

Legújabb időben több ország közönsége, tisztán májajólattól háromszögletű palackokba s megjelölt árt. mint „Maager-
valódi tisztított Dorsch-hal-májajólát s közönségnek eladni. Hogy így részéről mentve lehessen, az eszékéjű mindenki csak azon palackokat Maager valódi tisztított Dorsch-hal-májajólától valótlank elismeri, melyeken a palackon, rajzgyem, elzáró kupac-
kon és használati utasításon a Maager név rajta van.

Tanningene.

Ölömmentes, ártalmatlan hajfestő szer

sűrűre, fehér és vörös hajra.

Szállít és szennelők a leggyorsabb módon, egyetlen egyszerű használat mellett, egész megbízhatósággal és biztonsággal ugyanazon hibátlan, fényes szőke, barna és fekete természetesen színt vissza nyír, melyet a megőrzés előtt bírtak, s melyet sem szappanos mosás, sem gőzfürdő használati nem bír elnyestetni. Ár 1 ft 50 kr.

Szeplő,

májfolt, pörselek, bőrtka, arczörbőség, napárga s a bőr minden kivirágása a

Dr. Tobias-féle Eau miraculense antiphelelique

segélyével a bőrben s a bőr alatt levő összesült szennyező anyagok feloldása által gyökeresen megsejtenek, s a legújabb és legújabb bőr ártatlan ártatlan, fehér és grönköldő tetteit. Ár 1 ft 50 kr.

Ezen különlegességnek lelkimenteressé vannak megvizsgálva, tökéletesen védve, s keszesség mellett határozottan ártalmatlan és valódi ártalmatlan kaphatók a kórházban

Russ Károly utódja (Czerny Ant. J.)

Bécs, I., Wallfischgasse 3.

Küldetve a Bécs, valódi és szent-péteri kiállításokon 1880-ban.

RAKTÁRAK: Török József gyógyszerárán Budapest, Róthnek Debreczenben, Hlatz gyógyszerárán Kolozsváron, Wandraschek Kassán, és Elias gyógyszerárán Aradon, valamint a legújabb jövevő gyógyszer- és illatszerárán. — További raktárak felállításnak.

Kimerítő (képes) árjegyzék valamennyi különlegességéről kívánság ingyen és bérmentve megküldetnek.

Bittner's

CONIFEREN-SPRIT.

ermeszetes, hamisítatlan, legrövidt termék a fenyőnek; frissítő és fertőtlenítő szer a gyermek- és beteg-szoba, valamint a gyermek-ágyas szobájára számára, óvó szer a fertőző betegségek, úgymint: diphtheria, vörheny, kanyaró, himlő, hangyás, mo-csáriás, stb. ellen, balszamos gyógyító szer a legújabb szorvek betegségeinek, idegrendszt, fájdalomcsillapító szer gyöngeség, ideges felfrálás, köszvény, csúsz, fogfájás stb. ellen, a szájszaj és fogak és száj tisztántartására, valamint ebből a rossz szagok eltávolítására.

Egyedül és kizárólag kapható a Bittner-féle conifera-szesz

Bittner Gyula

gyógyszeráránál Reichenau, Alsó-Ausztriában, valamint az alább nevezett raktárakban. Egy üveg conifera-szesz 80 kr., 6 üveg 4 ft, egy szabadkőzött porlasztó-készülék 1 ft 80 kr. Budapest Török József gyógyszerárán; Sopronban Reckert gyógyszerárán; Temesváron Stinner F. gyógyszerárán.

Valódiilag csak a védjeggyel! A „szabad, porlasztó készülék“e csöveget viseli beönte, „Bittner, Reichenau, N.-Oe.“ 6173

Dr. Lengyel F.

nyir-balzsama.

Már a nővény név, mely a nyirből ha annak törzét megfürdik, kifolyik, ember emlékeztet őta a legkínzóbb szepítő-szernek van ismerve; ha pedig a nedv a fölialló utasítása szerint vagy iton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatásai bírt.

Ha azaz az arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggel majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minék folytat. ez gyöngéddé és fehérre válik.

E balzsam kisimítja az arcz, áradat redőket és himőhelye-ke, fiatal arczsint ad; a bőrnek fe érveket, gyöngédség és frise-éget kölcsönöz; a legújabb és legújabb szepítő, májfolttok, nyarjegyet, orrvörösséget, bőrtakat és minden egyéb bőrszennyi-t e tavolít. Egy korsóval használati utasít. szal együtt 1 ft 50 kr.

Valódi minőségben szállítja Budapest, csupán Török József, gyógyszerárán, király-utca 12.; Pozsonyban Pistory Bódog, Mihálykapu; Temes-

Dr. Lengyel F.

nyir-balzsama.

Már a nővény név, mely a nyirből ha annak törzét megfürdik, kifolyik, ember emlékeztet őta a legkínzóbb szepítő-szernek van ismerve; ha pedig a nedv a fölialló utasítása szerint vagy iton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatásai bírt.

Ha azaz az arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggel majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minék folytat. ez gyöngéddé és fehérre válik.

E balzsam kisimítja az arcz, áradat redőket és himőhelye-ke, fiatal arczsint ad; a bőrnek fe érveket, gyöngédség és frise-éget kölcsönöz; a legújabb és legújabb szepítő, májfolttok, nyarjegyet, orrvörösséget, bőrtakat és minden egyéb bőrszennyi-t e tavolít. Egy korsóval használati utasít. szal együtt 1 ft 50 kr.

Valódi minőségben szállítja Budapest, csupán Török József, gyógyszerárán, király-utca 12.; Pozsonyban Pistory Bódog, Mihálykapu; Temes-

FERENCZ JÓZSEF

KESERÜVIZ-FORRÁS

Valamennyi keserűviz között mint leghatásosabb van elismerve.

Dr. Korányi tanár, kir. tanszékes Budapest. „Különbösen az általunk ki-ki, hogy már kis mennyiségben biztos hatása van.“

Dr. Kézmárczky tanár, Budapest. „Kiváló előnyei folytán a keserűvizet körömdőn a legújabb és legújabb használatok sorába emelkedett.“

Dr. Gebhardt tanár, Szt.-Róthnek kórház igazg. Pesten. „A többi budai vizekhez aránylag kevesebb mennyiségben hoz kelendő eredményt létre.“

Dr. Darányi kórh. igazgató, Szt.-Róthnek kórház igazg. Pesten. „Min- den alkalmas esetben a leg-
eredményesebb tetteit fel-“

Dr. Ambró bábaképzőint. igazg. Pozsonyban. „A beteg-
ágyasoknál is mint kitűnő
használati szer ajánlható.“

Dr. Kiss kórh. igazgató, Budán. „Jelen hatása által tünik ki: a gyomor és bélrendszer, megsejtenő székrekedések, vértelenségek, aranyér stb.“

Kapható a bel- és külföldi gyógyszerárakban és nagyobb fűszerár-
terek-bécsben. Kivánság mindenki előnyei és előnyei, megsejtenő
akáik által fel-hoz az irant éhajtás nyilvánítatik. Nyomatványok
stb. ingyen a széküldési igazgatóságától Budape-ten, váci utca 18. 6195

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar. irod. intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4.) megjelent és kapható

Leányaink és jövőjük.

Weisz Károly után

németből átdolgozta

TÓTH PÁL.

Ára fűzve 80 krajczár.

TARTALOM.

A teremő eszméje a nevelésben. — A férfi- és nő-
nem közötti természeti különbség. — A férfi- és nő-
nem közötti szellemi különbség. — Nőesség. —
A házi nő. — A nő a nyilvános életben. — Az élet,
melynek nevelünk. — Társadalmi osztályok. Falu és
város. — A városok újabbkori szelleme. — Az anya-
giság, a látszat, a pénz uralma. — Társadalmi ba-
jaink, mint a helyes nevelés akadályai. — Vallásos-
ság, fegyverem a nevelésben. — A leány- és leány-
nevelés általában. — A nők társadalmi helyzete,
erkölcsi értéke, a férfienhez való viszonya. — Há-
zaság. — Munka biztosítása a nő jövőjéért. — A gyer-
mek és a gyermeknevelés általában. — Táplálék,
mértékletesség, ruházat, hajápolás. — Egészség-
Munkásság, rend, igazmondás, engedelmség, szigor.
— Isten és a természet. Keresztényesség, keresztényi
hit és erkölcs. — Eszményi és gyakorlati nőnevelés.
Írás, olvasás, számolás. — A nő az élet czéljában.
Gazdaság, gazdálkodás. Zongora, idegen nyelvek. —
A nőiség művelése. — A nő mint feleség, anya.
Az otthon. — Az iskola.

Illemtan.

A társadalmi illemszabályok
kézikönyve.

Mme. D'Alq és Ebhardt Ferencz
munkái után

írta

K. BENICZKY IRMA.

Ára fűzve 40 kr.

Illemtan.

A társadalmi illemszabályok
kézikönyve.

Mme. D'Alq és Ebhardt Ferencz
munkái után

írta

K. BENICZKY IRMA.

Ára fűzve 40 kr.

Kölni viz

EAU DE COLOGNE.

A legkínzóbb s az egyedüli valódi a feltaláló eredeti
receptje nyomán destillált kölni viz 6183

Parina János Máriától Kölnben, a Rajna mellett.

JÜLICH-PLATZ Nr. 4.

Több csász. kir. udvar szab. udvari szállítója. — Vala-
mennyi világiállítást jutalomérmének tulajdonosa.

Vételnél kivál'képen arra kell ügyelni, hogy ezen
valódi gyártmány minden palackja nem csupán csak
Johann Mária Parina név legyen, hanem ezen toldalak is

JÜLICH-PLATZ Nr. 4.

Kapható Budapestén Vértessy Sándor, Lueff M., Müller J. L.
és a legtöbb illatszerárakban.

IXIA LYS!

legújabb illatszer

Valódi minőségben
kapható csak

MÜLLER J. L.

illatszeráránál BUDAPEST,
főutca KÖRÖNHÉRSZEG-UTCA 2. SZ.
nőközet Váci utca 11. sz.
Változó megrendeléseknek utasíték
mellett. 6193

IXIA LYS!

legújabb illatszer

egy üveg ára 1 ft 50 kr. és 3 ft.

Kopaszság,

a haj őszülése és korpaképződés

ellen a naponként érkező bizonyítványok és közönség irat-
ok tanúsága szerint egy. dől jónak bizonyult szer a

TANNIN-OLAJ

Dr. Morastól.

Tisztelt gyógyszerár ur! Szíveskedjék számomra Dr. Moras Tannin-olaj-
ból még egy nagy palackot küldeni. E szer hatása oly kitűnő, hogy a hajam hül-
len teljesen megújult, s a szőr után-növés immár látható is.

Bécs, 1880. január 5.

Püsti J. gyógyszerár urnak Prágában. Szerencsénem érzem magamat ön-
nel körülmény, hogy Dr. Moras Tannin-olaját hajamnak két év óta tartó hullást
teljesen megújította. Remélem, hogy e szer segítségével előbbi szép hajamat ismét
viszanyem em.

Marienburg, 1879. aug. 18-án.

Tekintetes Urak! Hármincéves embernek kopasz fejét bírt nem valami
kelemetes. Ha dr. Moras Tannin-olaját nem használtam volna, ma ifja agyarátyán
volnék. E szer nekem két évtől kezdve telt rajtam, mit mindazok, kik ismernek,
bizonyítanak. Endőfögra kérem stb., stb.

Bukova, 1880. jan. 3-án.

Dr. Morastól Józsefnek.

Kapható 2 és 1 frtos palackokban
Budapest Török J. gyógyszerárán
király-utca, Pozsonyban Pistory Fe-
lixnél, Temesváron Tarczay Istvánnál.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca
4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

KOSSUTH-NAPTÁR

1881-dik évre.

Szerkesztő **HONFI TIHAMÉR.**

XIV. évfolyam.

Kossuth családja nagy czim- és számos kisebb
képpel.

Ára fűzve 40 kr.

Honvéd-naptár

az 1881-dik évre.

(Együttal katonai naptár). A magyar nép számára.
Szerkesztő **Aldor Imre.** XIV. évfolyam. Szent-
István keresztelése. (Benczur Gyula festménye után)
nagy czim- és számos a szövegbe nyomott kisebb
képpel. — Ára fűzve 60 kr.

Uj fali naptár

az 1881-ik évre.

Egy egész iv. Ára 20 krajczár.



Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 ft
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félre ... 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 ft
félre ... 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 ft
félre ... 3 •
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatalozott vitélő is csatolható.

5-ik szám 1881. BUDAPEST, JANUÁR 30. XXVIII. évfolyam.

LÉVAY JÓZSEF.

LÉVAY, kinek összegyűjtött költeményei, har-
minczöt éves költői pályájának maradandó
becsü emlékeül épen most jelennek meg.
költőink azon kised csoportjához tartozik, mely
közvetlen a forradalom után, a fölbujazzó rossz
poéták mezitlábas serge, a Petőfi-utazók külső-
ségeken kapó hada, s a vidéki- és táj-költészet
sallangoskodói ellenében a nemzetnek a népies
alapján művészi kifejtésére törekedett, s igazi
magyarságot választékos formával, hazafias ér-
zést általános és örök-igaz emberivel, s erőt és
tartalmasságot finomult izléssel törekedett egye-
síteni.

E Petőfi utáni költői iskola élén nem kisebb
ember áll, mint Arany János, ki már 1846-ban
megírta ugyan Toldiját s azzal egyszerre a Vö-
rösmarty és Petőfi magaslataira lépett, de a ki
lyrai költészete erejét csak a forradalom után
fejtette ki, mikor Tompával együtt a legigazabb
és legerősebb hangot adta a nemzet fájdalom-
nak és reményeinek. Kisebb költeményei két
kötetében alig van öt-hat darab a forradalom
előttől, ugyanannyi a forradalomból; a többi
mind az ötvenes évek terméke, abból az időből,
melyről épen szólottunk.

Lévay is jóval korábban lépett föl. Ha jól
emlékszünk 1844-ben, a Garay Regelőjében
«Koszoru» ezimű esimes költeményével, melyet
csakhamar még kettő követett; s Erdélyi János
a fiatalabb költőkről (Petőfi, Tompa, Lisznyai)
irt szemléjében már azt írhatta: «Lévay József
oly szépen versel, mint társai közül alig vala-
melyik». De azért Lévay költői munkásságának
is a forradalom utáni időre esik a java része;
s ő ama költői csoportban, melyről fentebb
szóltunk, Arany után az első helyek egyikét
foglalja el.

Lévay József 1825-ben november 18-kán
született Borsodvármegyében Sajó-Szent-Péte-
ren, becsületes és értelmes magyar földműves
— bár nemes — szülőktől, kiket öreg koruk-
ban is ép annyira tisztelt és szeretett, mint
a jó Petőfi a maga egyszerű szülőit. Máltán;
mert tőlők, egyszerű házi körökben kapta
első benyomásait, melyek izlésére, nyelvére,
egész pályájára oly nemesítőleg hatottak; s
mert a sok gyermekű szülők, földművesek
fiukban a nagyobbra hivatott tehetséget, elha-
tározták őt áldozattal is «kitanítottai». Elemi
iskoláit születése helyén, a gymnaziumot Mis-

kolczon, a jogot Kézmárkon végezte, a hol ez
időben tanárkodott Hunfalvy Pál, a kitűnő
tudós is. Joggyakorlaton Borsod jeles fiánál s
nagyhirű követénél, Szemere Bertalannál volt,
ki a szép tollu s már is nevesedni kezdő fiatal
író Pozsonyba is magával vitte az 1847/8-diki
országgyűlésre. Itt írta, néhány lángoló hazafias
költemény között, Kossuthhoz is szép ódáját.
Megalakulván a miniszterium, Szemere Horváth
Lajost titkárral vette maga mellé és Lévayt
fogalmazónak nevezte ki miniszteriumába és a
hivatalos «Közlöny» mellett alkalmazta, hol
journalisztikai jártasságot szerzett s a forrada-
lom végeig meg is maradt. Ugyanabban a mi-

niszteriumban fogalmazóskodott egy ideig Arany
János is, főképen azért, hogy a Vas Gereben Nep-
lapja szerkesztésében tettleges részt vehessen.

A forradalom leveretése szétrobbantott
mindent; szétverte az embereket is. A közélet
sorompói bezáratván, az irodalom — egyetlen
tere a nyilvánosságnak — annál nagyobb fon-
tosságává vált s a journalisztika lassanként el-
foglalta ismét a tért, melyről erőszakkal leszo-
rítottak. Lévay, miután egy évnél tovább szülői
házánál rejtőzött, 1850-ben a Császár Ferencz
által alapított Pesti Naplónál nyert alkalmazást
mint újdonságíró; költeményei pedig, előbb
Bátor Miklós, aztán saját neve alatt, mind su-



LÉVAY JÓZSEF.

Kormata fényképe után.

Franklin-Társulat nyomdaja. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

rübben jelentek meg a Szilágyi Sándor füzeteiben, a Hölgyfutárban, a Vahot Imre vállalataiban, stb. Érzelmel nemessége, hangjának tisztasága, kedélyének bensősége a fiatal költői nemzedék legjobbjai közé avatták; s költészetének ez a korszaka volt a legtermékenyebb, mert már 1852-ben egész kötete jelent meg, melyet Arany Jánosnak ajánlott, valva ezzel, hogy a nemzeti-népies iskolához tartozik, melynek Arany a feje.

1852-ben a miskolci ref. főgymnáziumhoz választották meg tanárnak. Az írók tanári pályára lépte akkoriban a leggyakoribb volt; a protestáns iskolák fenntartó testületei a fiatal írók közül toborzákat a tanárokat, s azok legnagyobb részt becsületére is váltak komoly állásuknak. Lévay is Miskolcra köztisztvisletnek és szeretetnek örvendett s tanári székét közmegelegedésre s nagy hatással az ifjúságra, töltötte be; a társadalmi téren elsőrendű szerepet viselt; s míg költői ere oly gazdagon buzdott, hogy 1856-ban, az első után négy évvel új kötettel léphetett a világ elé, a közéletben is oly állást sikerült elfoglalnia, hogy az 1861-ben egy percze föléledt alkotmányosság rövid korszakában Borsodmegye őt főjegyzőül választá, mely állásról azonban még azon év végén ismét a tanári székre kelle visszatérnie — Schmerling katonái elől.

Előbb már 1859. elején Lévaytól jött az első lelkes szó, mely Kazinczy Ferenc százados ünnepét azon év okt. 27-kén megülni indítványozá. Az indítványt Toldy tévé magáévá az akadémiában; s a magyar nemzeti élet újra ébredésének e szép ünnepe — melyet a nemzeti élet nyilvánulási aztán szakadatlanul követtek — felvillanyozta a fővárost, fel az egész országot s zaja és fénye túlhatott a Kárpátokon. Az ünnep eszméje Lévay Józeftől eredt, ki ez időben már a Kazinczy Gábor, Tompa, Szemere Miklós benső barátságával dicsekedhetett s részese volt az ország jobbja keblében forrongó eszméknek és reményeknek. — Lévay a Kazinczy-ünnepet Miskolcra tartotta meg, az e napon írt költemények egyik legszebbikével, mely az országszerte tartott Kazinczy-ünnepnek legtöbbjének programjában is helyet talált. S ez ünnepélyről nagyobb publikációt is a bocsáta közre: „Kazinczy-Emlény” cím alatt, valamint a következő (1860) évben a „Széchenyi-gyász”-ról is, Miskolcra.

Írói munkásságát a Kisfaludy-társaság és akadémia méltányolta, amaz 1862-ben, és 1863-ban választván tagjává.

1865-ben ismét megnyiták a nyilvános élet sorompói. Összehivatott az alkotmányozó országgyűlés. A megyék is helyreállították; s Lévaynak Borsodmegye egyhangú bizalma ismét a főjegyzői tollat adta kezébe, melyet azóta, három vagy négy restauráció után keresztül mindig egyhangú választással, a megye javára és dicsőségére visel. Mint kitűnő munkaerő, tollal és szóval egyaránt vezérkedik. A mily szabatos és szép, magvas és formás írott stíljé, olyan élő szava is. Vitaszónoklatai csak érveken erősek, modorban soha nem lépik túl a tisztességet, sőt az udvariasság határait sem. Ezért a tiszteltetéshez, melylyel tehetségeinek és munkásságának adózik megyéje, ép oly meleg szeretet s vonzalom is járul, mely az embert s megnyerő egyéniségét illeti; bár határozott pártember, eleitől fogva a Deákparthoz, majd a szabadelvű parthoz tartozván, a rokonszenvet tőle politikai ellenfelei sem tagadhatták meg. Barátja pedig annyi van, mint ismerőse s tisztelője. Ámbár éppen nem pártáskodó természetű. Komoly, csöndes, még vidámságában is, s bár családot nem alapított, családi érzelmek iránt rendkívül fogékony.

De ideje az íróhoz, s a költőhöz visszatér-

nünk. Lévay a Kisfaludy-társaságban nagy munkásságot fejtett ki. „A szép nyilvánulása” című értekezésével foglalt székét; emlékbeszédet tartott Kazinczy Gábor és Tompa fölött; s számos köz-ülest érdekesített szép költeményeivel. A Shakespeare-kiadásához „Titus Andronicus”, „Negyedik Henrik” mindkét része, „Ötödik Henrik”, „Vízkereszt”, és „A makranczos hölgy” sikerült fordításaival járult s legközelebb a magyar Molière-hez is a „Melicerte” (pásztorjáték) fordításával. Az akadémiában azonban egyszer sem lépett föl; s annak munkálataiban csak mint a különböző költői pályázatok évenként megbízott s mindig lelkiismeretes bírálója vett részt. Klasszikai tanulmányainak s izlésének tanúja: „Seneca vigasztalása Marciához”, melyet szabatos szép fordításban, leányuk halálán busongó szülői vigasztalására, 1874-ben bocsátott közre.

Hogy költői ere apadóban nincs, bár külső-kép kevesebbet írt, legjobban tanúsítja összes költeményeinek most megjelent két kötete. Költeményei három nagy időszakra oszlanak. 1846—1853; 1854—1864; és 1865—1880. A két első erős válogatása alá esett az új kiadásban, az 1852. és 1856-ban megjelent kötetek tartalmát illetően. A forrás korszakában sok olyat írt az ifjú költő, a mit később elvet. Lévay költészetének ez első felében a hangulat azonossága s olykor maga-ismétlés volt a hibája; versei egyenként szebbek voltak, mint összegyűjtve, mikor ama hiba jobban kitűnt. De azért ebben a korszakban találjuk már legszebb versei néhányát is: „Szép ifjú vándor”, „Babiloni vizeknél”, „Az év végén” (Repülj oh gyász idő...) „Szűretünk”, „Ha meghalok, szellő legyen belőlem”, „Vándor emlékei”, „Mikes”. Költeményében még a népies az uralkodó hang, de már nagy változatossággal a formákban, s különösen a hasonló ritmusu különböző sorok összefonásában. A középső időszak kevésbé gazdag egyes kiváló darabokban; a költő nem hanyatlik, de nem is emelkedik. Formái mindig szépek; érzelmei nemese; de ifjúkori szenvedélyei lankadtabbak, a haza sorsa nem oly tragikai, az élet még nem hozta meg gyümölcseit; minden szünetel. Az utolsó tizenöt év, 1865—1880. a férfikor dele; a költő izlése, a remekírók tanulmányán, az ó- és újkor klasszicizmusán érlelődött és tisztult; nem is írt, csak ha belső ösztön erősen sarkallja; restell hangot adni minden kisebb fölindulásnak. Minden költeménye erős meghatottságról s az érzés mélységéről tesz tanubizonyságot, és arról, hogy napokig, tán hetekig járt teherben egy érzéssel, egy gondolatral, egy erősebb hangulattal, míg végre megtalálta igazi formáját, oly tisztán mint a jegecedő érz. Oly költemények mint a „Biztatás”, „Az idő patakja”, „Az erdő titka”, „Hegek között”, „Gyászoló poharak”, „Engesztelés”, „Balgatag gyümölcsfák”, „A muzsák bosszuja” s annyi más, a magyar lyra gyöngyei közé tartoznak.

Lévay mint műfordító is jó szolgálatokat tett irodalmunknak. Az elparlagosodásra hajlandó izlés ellensúlyául mindig hasznosak az oly fordítások, minőket ő Heineből, Berangerből, Longfellowból stb. adott. Horáció ódája, a római költőnek modern formába öltöztetett versei közt legszebb, legsikerültebb.

Egyszóval Lévay, ötvenöt évével költői ereje teljes-teljében van még. Legyen így soká!

— á — r —

HA MEGHALOK.

LÉVAY JÓZSEF-TŐL.

Ha meghalok, szellő legyen belőlem
Járó kelő holdvilágos mezőben,
Emberektől elbujdosott fájdalom,
Melyet el nem olthatott a sirhalom.

Szállok, szállok csendes nyári éjjelen
Rideg pusztán, a hol senki nincs jelen,
Ott keresem a vítezek hamvait,
Kiket a harc veszedelme sirba vitt.

Szállok, szállok bujdosókkal messzire,
Kékes vízi habos tenger szélire,
Ajkaikról a sóhajtott fölveszem
S messze hagyott hazájokba elviszem.

Szállok, szállok csendes boldog faluba,
Szerelmes lány csókja könyje csalt oda,
Virágom volt nekem is a szerelem,
Fényes álma most is együtt jár velem.

Szállok, szállok majd egyszer nagy sokára,
Lassan, titkon egy kis ház udvarára;
Megzörrentek ott egy keskeny ablakot,
Az én édes jó szülőim laktak ott.

Szállok, szállok magam sem tom hogy hova,
Találók e nyugodalmat vagy soha?
Emberektől elbujdosott fájdalom,
Melyet el nem olthatott a sirhalom!

NYOMA VESZETT!

— ANGOL REGÉNY. —

NEGVEDIK FEJEZET.

Éltűnt!

A molnár éppen vacsoránál ült családjával, mikor a váratlan látogatók, lámpákkal, gamós botokkal, löfögyverekkel, ajtaján zörgettek. Rémulten nyitott nekik ajtót, kezében tartva gertyáját. Felesége cseszemőjét ragadta fel a bölcsebből s ijedten szorította keblére. Három fia félve bujt össze az asztalnál, melyen a polenta gőzölgött, mellette egy kancsó vinkó s fekete kenyér.

A molnár úgy meg volt zavarodva ily késő látogatáson s úgy megijedt a sok embertől, hogy alig lehetett megértetni vele, miről van szó tulajdonképen.

— Ki az? Hogyan, Bernardi urak La Spezia-ból? Signore Sandro, csakugyan! Nem tesszik befáradni, helyet foglalni? Mit? Egy utas elveszett? Ki? egy angol lord? Hogy nem volt itt? Itt, a malomban? Istenem, dehogyan volt! Hogy lehetett volna itt? Csakugyan elveszett? S mikor? Ma este? Szent Ferenc, hogy lehet az? Hogy vesztette el valaki, egyenes uton, az ó hid és La Spezia között? Nem hallott-e valamit: segély- vagy jalkiáltást? Nem ő, egy munkot sem. Egész nap a malomban volt, ki sem mozdultak sem ő, sem a felesége, sem a fiai. A munkát is csak akkor hagyták abba, mikor egészen besötétedett. Ejnye, hát már távoznak? Ne siessenek még. Ecco, legjobb ha ő is velök megy.

S a molnár levette kalapját a szegről az ajtó mögül, fűttengett a kutyájának, fiainak meghagyta vigyázzanak anyjokra s a kicsikére, s megindult a kereső csapat.

Visszamentek az országutra, s tovább azon egészen az ó-hidig, vigyázva mindenütt, majd fölemelt, majd a földre letartott lámpáikkal, mint előbb.

Mikor ahhoz a ponthoz értek, a hol milord a kocsi megállította s leszállott — Sandro Quaranta-sette megállította a csoportot. Itt volt, bizonyosan tudom, ezen a ponton; megismerem erről a fiatal szífláról, ni.

— Hát ha visszatért, Matterana felé? veté közbe a borbély.

— Visszatért? minek? Képtelenség! Hiszen láttuk, a mint jött a kocsi után, La Spezia felé.

— S hol látták utoljára? kérde a gyógyszerész.

— Valami kétszáz ölnyre innen. Visszamentek addig a pontig, a hol utoljára látták, a mint az ut fordult. A hely ugyan-azonossága iránt Mr. Prouting, Sandro és a postakocsik teljesen egy értelemben voltak.

Hirtelen tanácsot tartottak: mi tevők legyenek? Végre is nem lehetetlen, hogy visszatért Matterana felé; valami baleset érthette az uton s egy arra menő kocsiál fölvetethette magát. Viszont az sem lehetetlen, hogy az ut szélén, a meredek mélység fölöl, a hol folyam zuhogt a mélyben, lecsuszhatott s összezuhanhatta magát. Voltak oly helyei az utnak, a hol ily bal-

eset megtörténhetett, bár némi vigyázat mellett nem volt valószínű, de a lehetőség még sem volt kizárva.

Abban egyeztek meg tehát, hogy két részre oszlanak. Egyik rész, u. m. Sandro, Prouting és Marco Bernardi visszamentek Borghetto-, esetleg Matterana felé; a másik rész, a Bernardi Bruno vezetése alatt a meredek oldalt s a víz medrét veszik vizsgálat alá. A kik csak kíváncsiságból csatlakoztak a keresőkhez, mint a gyógyszerész, a borbély, a molnár — haza mentek; s a két kutató csoport, a megegyezés szerint, két irányban folytatta a keresést.

Elmult kilenc óra. Az éj, ép oly változó mint a megelőző nappal, kiderült. A köd felszállt s eloszlott; csillagok volt.

Meg-megállva, habozva a néma éjbe, ment tova az idősb Bernardi vezetése alatt csapat Borghetto felé. Egyetlen egy öreg paraszttal találkoztak, a ki egy csomó fát vitt a hátán. De az sem látott egy lelket sem az egész uton. Megérkezve Borghettoba, egyenest a hotel Európához mentek, a hol a vendéglős és neje annyira marasztották volt az est leszállta előtt Lord Brackenburyt, de ő nem akart maradni. Lám, ha elfogadta volna vendégszeretetőket, most nem volna semmi baj! Borghettoban semmit sem hallottak a lordról.

Menjenek-e tovább, Matteranára? Matterana egy kis havasi falu, majdnem a tetőn fenn. Ha a lordot utközben valami baj érte, hogy valamely erre jövő kocsiá kellett ülnie, nem vitte volna tovább magát Borghettónál, a hol jó fogadó van, a hol előbb oly szívesen marasztották. Aztán a fogadó úgy fekiadt az uton, hogy előtte egy kocsi sem mehetett el észrevétlenül. Matteranára menni a kereséssel semmi cél, és semmi siker nem ígért. Elhatározták, hogy nem is mennek.

— Boldogságos Szűz Anyám, kiáltott Sandro kétségbeesetten — de hát hová menjünk? Eddig ő volt a társaság lelke; most végkép elvesztette fejét, bátorságát. Annnyira meg volt hatva, hogy kabátja ujjával könnyes szeméit törölgette.

— Ej, Sandro ur — mondá a jószívű vendéglős, — ez nem hasonlít öné! Mit gondol?

— Nem tehetnek jobbat önök, — mondá a vendéglős, — mint ha visszatérnek La Spezia-ba; talán azóta a milord is, egykép vagy másképp, odérkezett.

Csakugyan nem is volt mit tenni egyebet. — Vagy hátha szórakozottságból s benne levén a gyaloglásban, keresztül ment La Spezia-n s meg sem állt Lerici-ig, mondá Bernardi Márk.

Ugy kaptak ezen az eszmén, mint előbb azon, hogy a malomba tévedhetett, s miután hirtelenében faltak valamit és ittak rá egy keveset, — visszatértek az uton, ahol jöttek, La Spezia felé.

Szép világos levén az éj, s az ut folyást lejtő, Borghettótól La Speziáig csak félannyanak tetszett a távolság, mint La Speziától Borghettóig. De hallgatagok, zavartak, aggodók voltak mindnyájan; leginkább a lord komor nyikja. Már tiszser is azon volt, hogy szőljön a gyémántokról s arról a gyanújáról, hogy urát azok miatt kirabolhatták. De meggondolva, hogy a mit tudott, jobbára a kulesyukon át tudta meg, csak magába főtotta a szót. Magában azonban borzongott s remegett s maga sem tudta volna szavakban kifejezni félelmét. Így voltak a többiek is, csak hogy még határozatlanabban.

A Grassi malmánál újra megállottak; kibáltak az éjbe; de semmi meg. A molnár és családja rég aludtak már. Tovább mentek, sehol egy lélekkel sem találkoztak. Hangot sem hallottak a magokén kívül, csak egyhelt, a hol hegyi viszhang felett habózásaikra.

Közel La Speziához utóltértek a Bernardi Bruno vezetése alatt csapatot. Ezek a csuszamlós helyeket s a folyam medrét apróra átvizsgálták, de sehol emberi lábnyomra vagy valami szerencsétlen eset jeleire nem akadnak.

— Bátorság! La Speziában fogjuk találni! biztatták egymást s tovább haladtak, mind együtt.

A kis város csöndes és kihalt volt, a mint bele értek. A Croce di Máltában mély sötétség uralkodott.

— Nincs itt! szólott Bernardi Bruno, a mint kapuja alá lépett. Az álmos kapus beeresztette őket; de lord Brackenburyról semmi hír.

Fejezeteket kellene betöltenünk, hogy mindazon rendőri kutatásokat részletesen előaljuk, melyeket az eltűnt utazó után tettek. Csak néhány sorban akarunk azokról megemlékezni.

A törvényszékek, hatóságok s rendőrség összes eszközei mozgásba hozattak. A tényállást másnap reggel legelőször is a la spezziai syndikusnak adták elő, a ki mindenről kihallgatta a komornyikot, Sandrót, a két Bernardit s a postakocsiosokat. A hatósági személy, egy írakkal megjelent a Máltai kereszt-ben, lepecsételte a szobát, melyben az eltűnt lord podgyászi be volt rakva; futárokat küldött a szomszéd helységekbe; jelentést tett az országos főhatóságnak, valamint a szomszéd Lucába és Genuába is; lovas őrjáratokat küldött az országutakra, s 2000 genuai lira jutalom tűzetett ki annak a ki az elveszetről valami hírt tud adni.

Huszonégy óra alatt az egész partvidék fel volt lármázva. Borghettóban, Matteranában, San Benedettóban házmozgásokat tartottak, minden gyanus embert vizsgálat alá fogtak — mind hiába. Carrarában két csavargót elfogtak, csak mert ismeretlenek voltak, s nem volt igazolványuk. Pietro Santóban egy csonka hadastyán, a ki hazájába utazott, s egy utazó fényképész, a ki esetleg La Speziából jött, le tartóztatott. Semmi sem bizonyulván rájuk, ismét szabadon bocsátották. A halászt is, a kinek lord Brackenbury a braccói szoros tetején borraalót adott volt, vizsgálat alá vették.

Az országút, melyen a lord elveszett, a legbiztosabb utak egyike volt akkor Italiában. Utonálólórló évek óta nem hallatszott semmi. Annál nagyobb volt a megütődés az eseten, hogy egy fiatal, érdekes, gazdag angol utazó e nyílt országuton így eltűnhetett: kivált mikor Genuából az a hír is szárnyra kapott, — melyet nagykésőre inasa is megerősített — hogy nemesak tetemes pénzösszeg, hanem harmincezer font sterling értékű gyémántok is voltak nála....

Nyolczadnapra az elveszett lord testvéröcse Brackenbury Lancelot is megérkezett Spezziába. Prouting az eset után rögtön táviratozott neki lakhelyére Lancashirebe. Brackenbury ur vadászaton levén, egy nappal később kapta a táviratot s rögtön sietett a csatornára, Calaisból Marsellig vasuton, onnan hajón Genuába, Genuából postakocsin La Spezziába.

— Mi hír bátyámról? — volt első szava, a mint kocsijáról leugorva Proutingot találta.

— Fájdalom, sir, semmi hír.

— Istenem, mi lehetett belőle?

— Minden megtörtént, sir, fölkeresésére; a rendőrség, a katonaság, a polgári hatóságok —

— És semmi nyom?

— Épen semmi.

A fiatal ember hitetlenül, zavartan, képéből kikelve hallotta a vizsgálatlan feleleteket.

Szobát nyitottat magának; behívta Proutingot s mindent újra elbeszélte magának. Nem volt sok mit elbeszélni; a kocsiból leszállás, — mikor utoljára látták az ut fordulánál — azután a hasztalan várakozás — a sikertelen keresés — a további kutatások, melyek mind nem vezettek semmire.

— S mit gondolnak itt, mit beszélnek az emberek felőle? Meggyilkoltatt?

— Senki sem tudja mit gondoljon sir.

— De — gyanítanak? Félnék? — Szegény Cuthbertem, oh istenem, szegény Cuthbertem!

S Mr. Brackenbury, fájdalmas nyögéshez hasonló mély sóhajjal takarta el képét kezével. — Valami gyémántokról olvastam egy francia ujságban, folytatá némi szünet után. Mit jelent az?

— Gyémántokat vásárolt Genuában, sir. Nagy mennyiségű gyémántokat, mintegy harmincezer font értékben.

— Tudom, hogy szándéka volt e vásárt tenni. S hol vannak a gyémántok?

— Uram magával hordozta azokat, utazó tüszőjében.

— Hogyan? Testén hordozta?

— Fájdalom, ugy van.

— Kegyelmes éj! Hisz az lehetetlen. Any-nyi ékszer el sem férhetett a tüszőben.

— A köveket kiördeltette a foglaltványokból s csak a gyémántokat vette magához. Így nagyon kis helyet foglaltak el.

— Maga látta ezt Prouting?

— Egészen véletlenül; a mint uramnak a theáját bevittem.

— S kívül tördeltette ki Cuthbert a köveket?

— Egy Antonio Caffarelli nevű ékszermunkással, Genuában.

Mr. Brackenbury azonnal a városi syndikushoz vezette magát; de e hatósági személyt épen szemben találta, hozzá jövet, miután meghallotta, hogy az eltűnt lord testvéröcse me-3 érkezett.

A syndikus a Lancelot ur kérdésére előadta az eltűnt után eddig tett nyomozások minden részleteit, fölmutatta a levelezéseket, a beérkezett tudósításokat és sajnálatát fejezte ki azok eredménytelensége fölött.

Lancelot figyelemmel hallgatta végig.

— Ön rossz alapon kezdte a vizsgálatot, jegyzé meg; nem csodálom, ha sikerre nem vezethetett.

A syndikus kérte, magyarázza ki magát.

— Ön azt mondja, évek óta nem fordult elő utonállási eset e vidéken. Miért keresnek tehát rablókat? Bátyám gyémántokat hordott magával; de tudhatták-e azt a vidékbeli parasztok és halászkok? Azt kellett volna keresni: kinek volt tudomása e fontos körülményről? A kutatásnak Genuában kell keresni a kiinduló pontot. Bátyám a gyémántokat a Ricciotto és Da Costa cég letéteményében vásárolta, s egy ékszermunkással törette ki foglaltványaitól. Hol van ez a munkás?

A syndikus elismerte, hogy a megjegyzés alapos.

— De, — tévé hozzá, — ha gyilkosság követett el, a gyilkoson kívül az áldozatot is kell keresnünk. Azt pedig sehol sem találtuk.

— Jó, — mondá Mr. Brackenbury, kire a „gyilkos” és „áldozat” szavak láthatólag leverő hatást tettek, — folytassa ön az áldozat keresését; én Genuában fogok kutatásokat tétetni.

Most Brackenbury bátyja szobájának kulesát s a hatósági peesétek levételét kívánta, a mi meg is történt. A szobában minden egy volt, a mint Prouting berakta azon este, mikor az üres kocsiál s podgyászzsal La Speziába érkezett. Ott volt a postán érkezett levél is, melyben Mr. Brackenbury a magáéra ismert.

Délután 4 órakor visszaindult Genuába. Egész éjjel utazva, reggeli 5 órára érkezett a Hotel Federbe.

Esetleg épen a bátyja által ott birt szobákat kapta meg. Azonnal megindította a vizsgálatot. Kihallgattatta Ricciottot, Moro urat, Giovannellit. Elfogatta Caffarelli Antóniót. Valtása csakhamar kiderítette ártatlanságát; kimutatta, hogy mióta lord Brackenburynak szolgáltatt tét s ez elutazott Genuából, ő soha egy órára sem hagyta el a várost. Szabadon kellett bocsátani.

Mr. Brackenbury elveszett bátyja személy-leírását körözgette nemesak Olaszországban, de Európa valamennyi nagyobb városában is. Hónapokig tárgyalták a lapok a „Lord Brackenbury eltűnését” — „a harmincz millió értékű gyémántokat” stb. Mind hiába. Napok, hetek, hónapok teltek a nélkül, hogy a legesekélyebb nyomot föl lehetett volna fedezni.

Lord Brackenbury úgy eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el.

(Folyt. köv.)

AZ ELDOBOTT ÁLARCZ.

— Farsangi kép. —

A bálnák vége. Már a zenekar is eltakarodott s a fényes csillároknak csak néhány lángja ég, földerengést terjesztve az óriási teremben, mely az illatszerek kevert gőzével, porral és forró léggel van tele. A sikos, de már megviselt padlón letaposott uszályok csipkéi, hervadt virágcsokrok, gyűrött szalagok hevernek. Összesöprik a többi lim-lommal és rövid uton kiszorják az ablakon.

Ez persze policzajjelenes dolog, de ki venné ezt olyan szigoruan farsang idején?

Ugy is előjönnek a jó utcaszöpők még hajnal előtt s gondoskodnak róla, hogy a járda ne maradjon szemetes.

És még előbb, mint az utcaszöpők, előjönnek a rongyszedők, azok a szegény teremtesek, kiknek számára a jobb módúak kidobott szemetje, elszórt hulladéka termi meg szűkecskén a sovány kenyeret. Gondos figyelemmel néznek meg minden kis papirost, minden csillogó üvegcserepet, ha nem



AZ ELDOBOTT ÁLARCZ. — FARSANGI KÉP.



BLANQUI TEMETÉSE. — MICHEL LUIZA BESZÉDET TART A SIRNÁL.



EL-HADS AHMED PALOTÁJÁNAK ALSÓ CSARNOKA KONSTANTINEBEN (ALGIRBAN).

vegyült-e e sok haszontalan lom közé valami olyan is, a minék még egy kis értéke van. Egy-egy falatka vászon, leszakadt gomb, ruhafoszlány, lerágott csont, gyűrött papír, — az mind kenyér a szegénység asztalán s Párisban, a fényűzés és gazdagság városában, sok ezer ember él ilyen kenyérből.

A kis Ninette is fölcsatolta hátára a kosarat, melybe majd drága leleteit fogja rakni, kezébe vette hegyes végű hosszú botját, mely a szemét fölturkászására szolgál és a kézi lámpást. Megáll egyik mulatóház előtt. Ott van a járdán a béli mulatság maradványa, melyet összehajtottak és kidobtak. Hátha egy leesett fülönfüggő, vagy egy gyöngyszem is akad közöttük, mely a leszakadt nyakláncból véletlenül lepergett az éjjel. Oh ezek a hölgyek! egész kirakatai az ékszereknek, — észre se veszik, ha karpereczökből egy-egy drágakő megtárgul és kiesik. Annyit vesztettek már, hogy egy hitvány ékszernek, ha kezükről, mellükről vagy fejükről lepatantan, már oda se néznek.

A kis Ninette jól tudja ezt s éles szeme a lámpás gyér világánál buzgóan fűrész a sok kifacsart citromhéj, legyező-foszlány, tojáshéj, cipőcsatt, keztüggomb, hajfűrt, czukorkapapír, szalagdarab között, — ha találna valami értékeset. Nem talál, kénytelen beérni cipőcsattal, keztüggommal, hajfűrtel: annak is van ára. De ékszerdarabnak vagy más értékesnek nyoma sincs már itten, — ki tudja, hányan turkáltak már fel ő előtte ezt a szemetet.

Hanem ott van a sok lim-lom között néhány nagy orru maskara. Meg egy csinos kis selyem álarcz. Bizonysan még csinosabb arcot takart ez éjszaka. Reggel felé, mikor már a jó kedv és pezsgő fölöslegessé tön minden titkolózást, eldobták az álczát, viselője bizonyosan bájosabban tudott mosolyogni a maga arcával.

Ah csak volna itt tükör! Vajjon hogy állna egy ilyen szép kis maskara egy rongyszédő leánynek? Leteszi lámpását, hosszú pálcáját a körültekint. Ime a tükör: a boltkirakat táblája fényesre van csiszolva, derengeni is kezd már az utca a közelgő hajnaltól s a még égő utcalámpák világától. Kész a tükör s a kis Ninette mosolyogva kísérti meg, hogyan állna neki a szép selyem álarcz?

Asszony, — hűség a neved, még a szemétdombok között is!

A kis Ninette tetszik magának, beteszi leletét a kosarába, de külön csavarja be tiszta papirosba. Ez nem lesz eladó. Majd hasznát veszi még ő annak.

És lehet, hogy a következő éven a selyem álarcz alól már az ő szeme mosolyog elő ott a quartier latin tüneményében s az ő nyakáról perreg le a gyöngyszem, s ő lesz az, a ki oda se néz neki, ha egy fülönfüggője a sikos padlóra gurul. Hiszen oda kiűn szegény leányok járnak didergve, lámpással és hosszú bottal a kezökben; milyen öröm azoknak, ha a felturkált szemét között valamire akadnak, a mi egy-két frankot is megér.

Ah a kis Ninettenek jó szíve van...

BLANQUI TEMETÉSE.

A »börtönök lakóját«, kinek arczképét és élettrajzát lapunk egyik közelebbi számában közöltük, nagy tünetéssel temették el Párisban a Père-Lachaise temetőben, hol a világváros annyi sok nevezetes halottja nyugoszsza örök álmait. A szocialisták és a különböző radikális pártok a szelírsza minden irányból küldtek tagokat a temetésre, a menetben több mint 10,000 ember vett részt s körülöttük tömve volt az utca és a temető ama része, a merre elhaladtak. A vörös zászlókat nem engedte meg a hatóság, de azért más alakban sokszor előfordult e jelvény s maga Rochefort is, ki az »Intransigeant« szerkesztője tagjainak élén ment, vérpirossal díszített gyászkoszorút vitt magával.

A kormány és rendőrség nagy előkészületeket tett, hogy a szélsők tüneményeinek tulzását meggátolja. De erre nem volt szükség. Zajos volt a temetés, nem oda illő az egyszerű férfi életéhez, de rendelenség nem történt. Pap, harangozó, zene nem volt; de a tömeg hangos eljenzésekkel tünetett. Rochefort nem beszélt, de több párthive mondott lelkesítő és egészen forradalmi emlékbeszédeket, melyeket az össze-

gyült közönség élénken megjelzett. Legnevezetesebb volt ezek közt — s ezt ábrázolja képünk is — a többi kommunissákkal nem rég visszatért Michel Luiza beszéde, kit maga a néptöm meg hívott fel szólásra. A már idősebb kora leány, hosszú sovány arczczal és kiálló arczsontokkal, nagy szájjal, egészen férfias alak. Csendesen és épen nem szónoki hangon beszélt, de maga és társnője Mink Paula nevében az egyszerű fakoporsó előtt erőteljesen hirdette a kommunizmus tanait.

Michel Luiza ez idő szerint Párisnak egyik nevezetessége. Lelekesült hibe a legtulzább szabadságsemmé, egész a rajongásig. Saját bevallása szerint nincs egyéb célja életének, mint a népszabadságot élni-halni. Szónoknak demostenesi értelemben egyáltalán nem mondható, de szónoklatának a nagy tömegekre mégis fanatizáló hatása van. Baziliskusi erő van benne s rendkívül tud hatni a szenvedélyekre. Azelőtt tanító volt Párisban a Montmartre városrészben; az 1870-i háború alatt buzgó betegápoló a csatamezőn. 1871-ben tevékeny tagja volt a kommunéknak, alapítója a központi írói bizottságnak s vezére a Sz. Bernát-templomban ülésező forradalmi klubnak. A harcmezőn bátran nézett szembe a halállal s maga ajánlkozott, hogy megvilkítja az »áruló« Thierst. Később maga jelentette föl magát a hadi törvényességnek s ez alkalommal mondott beszédeivel megalkotta a »petroleuse«-ök petroleummal dolgozó asszonyok prototypját. Új-Kaledóniába száműzték s ő volt az utolsó, ki onnan az általános amnesztia folytán visszatért. Fogadtatása tüneményes volt s azóta is legünnepelebb hősönje a forradalmi örököknek.

Beszédét Blanqui sirja fölött vontatott, siránkozó s ahhoz még rekedt hangon mondta el. Barátai is kénytelenek voltak bevallani, hogy nem volt »diszomália«. De azért a hatás nem maradt el és szávtól észszerűen eljén kísért.

Igy temették el az öreg Blanquit. Saját nővére, Antoinette asszony — leghevesebben kiüzdött a mellett, hogy a temetés párt-tünetéssé legyen s maga készítette ez alkalomra egy vörösről zászlót s midőn a fiatal Blanqui atya temetésére trikolór-csokrot küldött, ezt »skandalum«-nak nevezte s kényszerítte a fiút, hogy helyette vörösről virágból készült koszorút tegyen atyja sírjára.

A KONSTANTINEI PALOTA ALSÓ CSARNOKA.

Afrika földjén, Algírban a XIX-ik század elején El-Hads Ahmed, a porból fölemelkedett konstantine-i pasa, szülőhelyének zsarnoka, olyan rengeteg palotát épített magának, mely mint az építészeti egyik bámulatos remeke szerepel. E labirintusz-szerű palota sokban hasonlít Egyiptom csodáiból; a Faraók csodás építményei is úgy épülhettek, mint El-Hads Ahmed palotája, mely ulajdonosának semmijébe sem került. E zsarnok uralkodó előbb nyomorult viskójának szomszédos telkét, majd egész környezetét lefoglalta erővel, a rajta levő épületeket lebontatta és megvetette palotájának alapját, s a mint az épült, gonosz tanácsosai által is tüzelve, a zsarnok mindig tovább csigázta építési mániáját. Az erőszakkal elfoglalt földön a népet kényszerűen munkában dolgoztatta. Schiaffino nevű olasz bízt meg a palotához szükséges márvány és egyéb épületanyag beszerzésével, melyről ő gabonát kapott cserébe. A gabona pedig nem a zsarnok, hanem a nép magtárából került ki, a márványt és a többi épületanyagot szintén a nép szállította. Bonából öszvéreken és tevéken a hely színeire. A palota hihetetlen gyorsasággal épült. Midőn az épület-anyag nem volt elegendő, a városban és környékén levő urak palotáit elpusztíttatta, a márványoszlopokat, pilléereket onnan saját palotájához hordatta. Azért van a képeknél látható csarnokban is annyiféle stílusban készült oszlop, mi az építés összhangját rontja, de ezzel a zsarnok nem törődött, csak hogy tervét végrehajtsa.

Mikor a palota elkészült, butorzatát, díszítményeit megint a többi urak palotáiból hordatta el. Most már kerte vágott szeszélye, olyanra, melynek párja seholavon nem legyen. Hozzáfogott a foglaláshoz, lerontatott mindent, a mi útjába esett. Egy mecsetet sem kímélt meg s egy selyemszövő gyárat is elpusztíttatott.

A kert csak részben jött létre. Narancsok, pálmák és a disznóvények minden faja lett a kopár vidéknek oázisára ültetve. Ezalatt jöttek a francia hódítók. Algír fővárosa már kezükben volt és El-Hads Ahmed még mindig folytatta zsarnoki uralmát és építést, míg 1830-ban Konstantine is a francziák kezére kerülve, az utolsó bensülött zsarnoknak embervérrel gyúrt palotája is a hódítók kezére került. El-Hads Ahmed nem sokáig gyönyörködhett e remekművében, idegenek ütöttek tányát abban. Ma Konstantine tartomány kormányzója székel e rengeteg épülettömegben, melynek a képkönnön bemutatott csarnok egyik sajátosság, legérdekesebb részét képezi.

A TITKOS IRÁSRÓL.

A titkos írás használatának kezdetét csak úgy nem lehet meghatározni, mint azt az időt, midőn a betűket föltalálták. Az egyiptomiak a hieroglyphiek föltalálását Athotesnek tulajdonították, ki mintegy 2112 évvel élt a mi idő számításunk előtt. A jelírás általában igen el volt terjedve az ókorban. Polybios szerint az ő idejében husz különböző módszert ismertek. A középkor végén egy spannheimi apát könyvet írt e mesterség újonnan meghonosításáról, de II. Frigyes őrgyóf babonából, azt híven, hogy ez alatt ördögi titkok léteznek, a könyv minden példányát megegette. A hieroglyphikát már régóta, sőt valóban folytonosan ismerték, de csak a rosetta-kő segítségével voltak képesek azt némileg megmagyarázni s még jelenleg is a legnagyobb rész megfejtetlen. A Soane múzeumban van egy sarkophag, melynek festett seditig el nem olvasható hieroglyphái egész kis történetet tartalmazhatnak. Különös, hogy a mexikói templomromokban hasonló festett rejtett iratokat találnak, mely körülmény eléggé bizonyítja azok elterjedését. S hogy Keleten még most is van ily jelírás, bizonyítja az, hogy a legközelebbi árnyasabb háború alkalmából Tódor király palotájából kéziratot hoztak, mely részben betűkkel, részben hieroglyphikkal volt telve.

A hieroglyphiek azonban mindinkább háttérbe szorultak a talajdonképi titkos írás mellett. A vonalakat gondatlanabban és gyorsabban rajzolva, valódi jelek jöttek létre s azok önkényes jellegűek lettek. A középkorban már nagyon el voltak terjedve, de különösen a diplomatikai honosították meg a 16-ik században. Rendszeren a szokott betűket használták, de önkényes sorrendben. Néha az egyes tárgyakat sajátosságuk nevével látták el, midőn az ártatlannak látszó szavaknak titkos értelmük volt s az időjárásról és a vetések állásáról szólv diplomacziái és hadi terveket rejtettek magukban. Néha abban egyeztek meg egymással a levelezők, hogy csak minden második vagy negyedik sort kell olvasni s így egészen más értelem jött ki a levélből. Az iskolás gyermekeknél még ma is divatozik játéka gyanánt, hogy a papírnak különböző hajlításai által rejtett értelmű mondatokat közölnek egymással. A közbeeső részeket közönyös dolgokkal töltik meg, csak hogy értelme legyen. A sympathikus tinták használata, midőn az írás csak melegség vagy valami sav alkalmazása következtében lesz látható, nem volt általános gyakorlatban.

A titkos írást nagyban alkalmazta a mult században Psalmamazar György, ki mint kiváló hamisító is érdekes jelét adta ügyességének. Azt állította ugyanis magáról, hogy ő Formosa szigetén született s így a japán nyelvet igen jól érti, saját találmánya szerint igen tökéletes japán nyelvtant és szótárt készített. E korban a tudósok még Japánt alig ismerték s így e csel sokakat megzavart, míg föl nem fedték.

A modern jelírás legközönségesebb példája a gyorsírás, melyben, mint a régi hieroglyphikánál, a gyakoribb szavakat és némely konkrét fogalmakat egyszerű jel vagy csak vonás fejezi ki, gyakran teljesen meggyezően az egyiptomi jelekkel. A hieroglyphák átalakulásának története különben igen érdekes. Hajdan a királyok és papok szent művészete volt ez s büszke volt rá, kinek meg volt engedve, hogy megtanulja; ma főképp a tolvajok és hivatászerűen működő koldusok használják föl. A tolvajok angol nyelv szótárában, mely tudvalegőleg rendkívül különbözik más angol nyelvtől, egy sereg festett jel van, melyek közül többet lehet látni,

mintha csak véletlenül lennének ott, a kapukon és elhagyott kőfalakon. A koldusok e jelek által tudósítják egymást. A <X> jel azt jelenti, hogy a ház vagy község lakosai vagy nagyon szegények, vagy már ismerik a ragadós kezű koldusokat. A gyémántjegy ellenben buzdítja őket, hogy menjenek bátran. A négysszögletű árny felhívja a társait, hogy csak sietve menjenek, ha a rendőrökkel nem akarnak találkozni. Az <ek> jel azt beszéli, hogy sok más »kollega« jött most itt s kimerítette az adakozók készleteit. Egy kör, közepén ponttal, határozottan veszélyt jelent s intő jelként szolgál, hogy az alkalmatlanságtól megmenekedjenek. Mondják, hogy egy falusi papnak, ki a négysszögletű ponttal ellátott kör jegeit krétával kapujára rajzoltatta, sikerült az alkalmatlankodó koldusoktól megmenekedni.

AZ ÚJFALVY-PÁR UTAZÁSA KÖZÉP-ÁZSIÁBAN.

IV.

(A Hét folyó országában. Miért vannak a kirgizek az orosz uralommal megelégedve? A zsidók Közép-Ázsiában. Hogy szerez pénzt a bokharai emir? Khina határán. Kulda. Rokonaink Szibériában. Az Ural. Buesu derék utazóinktól.)

Kövessük az Újfalvy-párt utazásuknak utolsó részében Khina határára és onnan Szibérián át vissza Európába. Nehéz szívvel váltak el Taskendről és ottani jó barátjaiktól, kiket néhány havi ottmaradásuk alatt szerettek s kik rajtuk annyi szíveséggel és jóakarattal segítettek, hogy utazásuk célját mentől inkább elérhessék. De végre is el kellett hagyni Taskendet, ha nem akarták, hogy az ősz ott érje őket s így lehetlenné válják Szibérián át tért vissza Orenburgba.

Szeptember 11-én indultak el Taskendből. A hűséges Feodorov kozák Szemipalatinszkig kísért őket, míg szakácsukat Moszkváig fogadták. Csimkendig ismeretes uton haladtak; innen Ulie Ata (Szent atya) helység — hol orosz erdő van — volt első állomásuk. Az őszi élet már beköszöntött. A pusztán hűvös és csipős szél fűtül végig, mely felkavarja a homokot s olyan boszorkánytánczot jár vele, mintha — Arany Jánosként — csakugyan »füstökádó nagy képmény szaladna«. A karavánok egyre gyűrűnek, a katonák téli szállásukra vonulnak s a kirgizek is telelni hajtották lovaikat és marháikat.

Az út már hegyesebb lesz; a Kuluk hegy keskeny lejtőjén halad végig, mely alatt szédítő mélység tátong. Csak egy látnyi köz maradt a kocsi és a mélység között, s a keskeny uton az ügyes jemesik a legnagyobb bizottsággal halad tovább. A mint a táj megváltozott, más-más néppel találkoznak utjukban. Hinduk, veres keresztel homlokukon, turbános mohammedánok, hegyes süvegű khinaik és kalmukok váltották fel a tadsik, szárt, özbeg és egyéb népeket. A pásztorok a mint haza hajtják legelőjükről marháikat, felülnek az ökrök hátára s a szegény állatokkal kilyukasztott orrukba fűzött kötéllel vezetik. A nagyszámú farkasokat sajátosságukon pusztítják. Nem érdemesit puska-golyóra, hanem hosszú szíjból készült és vas szegekkel telerakott ostorral csapják agyon.

Midőn a Szir-Derjától megváltak, Ufalvyné érzékeny bucsut vett a derék folyótól, mely annyi hónapon keresztül mindenütt hi kísértőjük volt. Ezután már a Szemircsensz (Hét-folyó) vidéken folytatják utjukat, s mindenütt háborítottak hegyekkel találkoztak, melyek között van a regényes Issik-kul nevű tó, melyről azt tartja a néphit, hogy egy régi várost takarnak hullámai. Csu folyó nagyon mocsaras és tele van nádasokkal, melyekben tigrisek ólálkodnak zsákmányukra, míg az Ili (Nagy) folyó mentén, mely homokos sivatagon át a Balkas tóba szakad, nyáron a tikkasztó hőség, télen a rettenetes viharok miatt veszélyes az utazás. Vjernoje vidék már kalmukokkal is találkozott. Ez a város a Hét folyó országának székhelye; elég szépen épült. Itt székel a tartomány kormányzója, akkor Kolkapovszky tábornok, s a turkesztáni orosz ritusú érsek; van a városnak szép székesegyháza és gimnáziuma. A kormányzó a hegy lejtőjére sugár fenyőfák közé építtette palotáját. Vjernoje megragadó képet tár a szemlélő elé. A hegyek hóval vannak borítva, melyekkel a zöld fenyvesek szép ellentétet képeznek, míg a hegyek alatt elterülő síkságon a kalmukok hegyes

kupban végződő sátrai a képet csak szebbé varázsolják. A magas hegyekről ezüst árknak szakadnak le a mélybe a zuhatagok, hogy kristálytiszta hús itallal szolgáljanak a sivatag lakóinak. Itt a sivatag, a valóságos homokpuszta és a hóval födött magas hegyek egymás mellé kerültek, hogy egyszerre láthassák azokat a természet szépségeit lelkesíteni tudó utazó. A vidék legnagyobb számu lakói: a kalmukok, mongol népfaj. Testük erős, a közepén valamivel magasabb termettel, fejük rendkívül nagy, arczuk széles és lapított; pofacsontjuk kiugró, szemük hosszukásak, orruk pisze, füleik nagyok és lelógók. Jellemükre becseletek és szolgálattételek. Buddhisták és majdnem úgy öltözködnek, mint a khinaik.

Az út Vjernojen túl az Altin Imel hegyen át elragadóan szép. A jemesik kiérvén a síkságra, megint ily vesztűl gyorsan kezdte hajítani, hogy mindegyre föl és majdnem kidobálta őket a levegőbe ugráló tarantasz. Így futottak be másfél óra alatt 32 kilométernyi utat. Itt megint találkoztak kedves kirgizekkel, kiket nagyon megszerettek. Ez a nép nagyon meg van elégedve az orosz uralommal. Kaufmann tábornok beszélt Ufalvnyéknak, hogy egykor tudakolta a kirgizektől, miért érzik magukat jobban az orosz kormány, mint az előbbi uralom alatt. A kirgizek azt felelték: igaz, hogy most szabadságban kereskedhetünk, mint előbb, kevesebb adót fizetünk, mint eddig: de nem ez az ok az, a miért az orosz kormányval kibékülünk, hanem az, hogy most kényelmesebb a közönsé módja, mint azelőtt volt. Most nem kell leszállanunk a lórlól, ha feljebbvalóval találkoznak, nem kell letérdelnünk, és mutató ujjainkat halántékunkra téve fejünket lógatunk; hanem homlokunkra tesszük kezünket s azt mondjuk drasztjeje (jó napot) s azzal eleget tettünk. Ime milyen egyszerű módon lehet sokszor egy művelten négy nyelvet kiélegíteni!

Az oroszok mindenesetre ügyesen és tapasztalatosan tudnak elbánni a meghódított ázsiaikkal. A zsidók helyzetén is javítottak Ázsiában, hol ma sokkal jobb sorsuk van, mint magában Oroszországban; ahhoz az állapothoz képest pedig, melyben azelőtt voltak, épen fényes jelenük van. Kaufmann nem egy példát hozott fel Ufalvnyéknak a zsidók előbbi zaklatásáról. Az első volt az, hogy a többi népektől elütő és feltűnő ruhát kelle viselniök és mindenféle zsarolást kelle tűnnök. A bokharai emir magához hívatta a város leggazdagabb zsidóját s így szólt hozzá: »Szükségem van 500,000 rubelre, ezt elvehetném tőled, de minthogy igazságos akarok lenni, megvásárolsz tőlem 500,000 rubel értékű kincstári jószágot.« — »De hol vegyem ezt a nagy összeg pénzt?« — »Onnan veszed, a honnan akarod,« — szólt az emir, — »de meglegyen, különben leütetem a fejedet.« — A szegény ember haza ment s a családja és hitorsosai segítségével összehozta a kért összeget s elvitte az emirnek, mely pénznek fejében átadták neki nagy meglepetésére a kijelölt jószágot. Negyedik napra a zsidót felségérettel vádolták, bezárták s a törvényes szokás szerint jószágát konfiskálták az emir javára. Ime hová vezetett a finomul szőtt fufang! Most más világ van Közép-Ázsiában. Most a turbán jelenti az alárendeltséget és a sapka, a keleti népek által annyira gyűlölt sapka (ők is így nevezik) jutott uralomra. Detronizált fejedelmek, kik egykor a nép rémei voltak, a fehér czár oltalma alá adták magukat, míg a többi urak kénytelen-kelletlen az orosz szolgálatába állottak. Egyik képünk egy kerületi orosz és három bensülött járási előljárót ábrázol, a mint a felsőbb orosz hivatalnoknak alárendelt alsóbb bensülött hivatalnokok jelentést tesznek. A jámbor mollák, kik egykor talán halálig üldöztek volna egy ilyen sapkás idegent, ha közéjük vetődik, most valódi mohammedán fatalizmussal és nyugalommal, mintha mindez így volna rendén, állnak az elbizakodott orosz előtt, ki még azzal sem tiszteli meg subalternusait, hogy leültené őket, a mi keleten mindenütt a legelső tisztességtelenség még a legmélyebben álló alattossal szemben is. De ez a bánásmód most nem látszik kihozni őket sodrúkból. Akkor ők voltak az urak, most más az ur s ők megnyugszanak benne; azt Allah így akarta.

Utazóink megtekintették a kirgizek pompás sirböltjait, s fölemlítik: mily nagy ellentétet képeznek e nagyszerű építész mauzoleumok az ő szegényes kibitkájkkal szemben. Ők maguk egyszerűen, szegényesen kuczorognak viskóikban, míg halottjaiknak nagyszerű mauzoleumokat építenek. Mily nagy a kegyelet elhalt kedveseik iránt. Megint más ut, megint új, szebb és szebb tájkép következett. A jemesik lekanyarodik a hegy alján egy szűk völgynyílásnál, kőrpont sziklafal között, oly keskeny ösvényen, hogy tarantasszuknak is alig jut hely; kinyújtott karjaikkal pedig az itéllesen oldalok szikláit érintetik. Minél beljebb, annál szélesebb lesz a völgy-szoros, míg egyszer öbölserűen kitágul, hogy újra elszoruljon. Ez egy kiszáradt folyónak medre, melyet most felhasználnak a jemesik, hogy a nagy kerülő utat megkíméljék.

Kiérve a völgy-szorosból, Borokudsir, volt khinai határállomásra értek. Itt még most is minden Khinára emlékeztet; a sivatag homokjára a khinaik szorgalma és kitarása szilfarcot varázsol. Ez az első erdő, melyet Közép-Ázsiában láttak; másutt a fát csak irtani tudják; de nem gondoskodnak tovább tenyésztéséről. Majd Csimpanszi khinai város romjaihoz jutottak; e virágzó városnak néhány évvel ezelőtt 50,000 lakója és két gyára volt, most szomorú romban hever; vastag fala sem védhette meg a várost az ellenség pusztításától. Az oroszok nem érezvén magukat biztosnak e hely birtokában, nem sokat tördönek vele; a khinai népesség pedig folyton folyvást fog; míg pár évvel ezelőtt két millió lakosa volt, ma alig van 200,000. Szegény Dsungaria, hol van az egykori fény, hol van az egykori zaj?

Csin-csi-go-dzi hasonlóképp dsungán város, épületei khinai módra épültek és az élet maga is khinai jellegű. A dsungánok mohammedán vallásra tér khinaik; a khinai nyelvet beszélik, de sokan a szárt nyelvet is értik. Régen khánjaik és mingbasijaik (törökül binbasi = ezredes) voltak; most csak akszakalok (összszakállúak) és kazik (bírák) az előljárók. A dsungánok típusa kevésbé mongolos, mint a kalmukok; sokkal élénkebbek, de piszkosabbak is mint a kalmukok. A khinaik kényelmesen heverésznek az utcaökon és bodor füstöket eregetnek opiumos pipájukból; nagyon hasonlítanak a majmokhoz s mégis ők nevettek gunyosan, mikor az utazókat látták. Chacun a son gout! Ők a maguk fajtáját találják szépeknek.

Szundun állomás után elérték Kuldaít, Dsungáriának, Khina nyugati része egy csücskének, fővárosát. Dsungaria Közép-Ázsia legtermékenyebb vidéke. Az oroszok ma holnap visszaadják Khinának. Ez a kerület hajdan népes és virágzó volt; a khinaik ide száműzték a politikai elítélteket, kik itt szép városokat, termő földeket, erdőket és mindent teremtetek maguknak, mire szükségük volt. Ma mindennek csak romba dült nyoma láthatni. A polgári háborúk, forradalmak szörnyű pusztításokat vezettek itten. Az iszlám attért dsungánok egy-sülve a tarancsikkal írtó háborút indítottak a khinaik ellen, kiket irtalmatlanul legyilkoltak és városaikat fölégették. Dsungaria lakói: tarancsikk, kiket Kasgariából telepítettek ide a khinaik 140 évvel ezelőtt; dsungánok, kik a népes zömét képezik; kalmukok, kik a Tian-San hegy északi részén a népesség legnagyobb részét alkotják; szilók, khinaiknak kalmuk nőkel való házasságából származottak; a szolonok, a khinai katonák maradványai, végül vannak khinaik, manduk, szártok, kirgizek és oroszok. Kulda maga piszkos, szurto város, régi khinai bazárral, mely inkább szibvásárnak mondható, mennyiben az új és ócska tárgyak együtt és egymáson hevernek a kereskedők boltjaiban. A folyton pipázó és kiaszott mumia-arcú khinaik gunyosan és kihívólag vigyorognak az idegen arczába. Ufalvyné nagyon meg volt hatva, midőn szemébe tűnt a római katolikus kápolna, s abban az oltár, keresztel és egyéb felszereléseivel. A papot megfogtatták ugyan a nagy forradalom alatt, de azért még számos követője van itt Jézus vallásának. Azután meglátogatták a tarancsik mecseteit, melyek khinai izlésben épültek s a város legszebb épületei közé tartoznak. Meglátogatták az orosz templomot és iskolát is, továbbá egy vendéglőbe is elmentek, hogy annak ételeit megízleljék. Ették rizst, halat és zöldséget; hanem a bensülött legkedvesebb ételéhez, a fehér lével készített nadalyhoz és fűszeres mártással készült gyikhoz nem volt kedvük hozzányulni. Csemegeül száraz cserebogarat hoztak fel az asztalra; de erre már azt mondták, csak egyék

meg khinai uraimék. Wartmann ezredessel a tartomány kormányzójával tettek sétát a városban, a ki előtt a khinaiak, megpillantva őt, az ott divó szokás szerint a földre borultak s csak akkor emeltek föl fejüket, midőn már jó messzire elhaladt.

Ujfalvyék október elsején elhagyták Kulsdát és Szeriopolba utaztak, honnan Szemipalatinus felé folytatták útjukat, mely semmi újat sem mutatott. Szeriopol utolsó állomása után elhagyták Turkesztánt és előtűnik állott Szibéria, a rettegett hírv, fagyasztó hideg Szibéria, végtelenségig nyúló rideg sivatagjaival. Ujfalvyné elismeri, hogy Szibéria lehengerlő s az ember könnyen meghalhat benne az unalomtól: de mégsem olyan elhagyottat sívár, mint a miyennek a hír mondja. Szemipalatinus az Irts folyó mellett korántsem oly szép, mint a miyennek neve után képzelne az ember, különben sem igazolja nevét; mert a hét palotát (Szemipalatinus = Hétpalotás) csak a képzelmek kell oda várásolni a városba. Ujfalvyék Szibériában járva, fölkeresték az osztjakokat és baskirokat, melyek mint az ural-utaj nyelvcsaládhoz tartozó népek, rokonnak közé tartoznak. Az osztjakok az Uraltól kezdve a Jenisszei folyó között az Ob és Jenisszei alsó folyásánál laknak s mintegy 32,000 főre mennek; tisztán őrizték meg jellegüket minden idegen behatástól, mert elszigetelve voltak idegen elemektől. Az osztjakok pásztorok és vadászok. Vallásra nézve a samajizmus hívei. Különböző jelentéktelen szegény emberek, kik nyomorral tengetik földi létüket. A baskirok az Ural hegységben Troitszk, Orszk és Orenburg között elterülő vidéken laknak. November 4-dikén indultak el Ujfalvyék a baskirok felé. A baskirok helységei sokkal nagyobb jólétre engednek következtetni. Laposfedélű, alacsony faházak csak egy résszel bírnak, melyet ablaknak tartanak; a ház belseje különben elég tiszta és csinos. A vidék festői szép; a helységek a hegyek oldalába vannak építve, s mindenikben van egy mecset. A nők, kik általában szépek, leplezetlenül járnak, mint a kirgiz nők. Arczuk szép, fogaik alabástron fehérek, szemek tüzes feketék, ajkaik korálpirosak. Már Herodot idejében telepedtek e hegyek közé és — mint Ujfalvyné megjegyzi — sok olyan jellemvonással bírnak, mint nagybátyjuk, a magyar. A baskirok rokonsága mindenesetre emelőbb reánk nézve, mint a csunyább, sanyaru osztjaké. A baskirok ügyes vadászok; van hegyekben sok farkas, szarvas, medve, van továbbá sok daru és tuzok, melyekre a baskirok nagy kedvvel vadásznak.

Midőn Ujfalvyék ez országból visszatértek, meglátogatták Orenburgot s bucsut mondva az Uraltak, visszatértek Európába. Vegyünk mi is bucsut a szellemes francia írónőtől, ki e szép utazáson oly élvezetesen mulattatva kalauzolt.

Erődi Béla.

EGYVELEG.

* A fényírást egy angol photographus találomra annyira tökéletesítette, hogy a levéltel jóformán rögtön lehet eszközölni;



AZ UJFALVY-PÁR KÖZÉP-ÁZSIAI UTAZÁSÁBÓL.

RENDELET KÖZLÉSE A JÁRÁSI ELJÁRÁKKAL.

igy például oly vasutól is, mely óránként 80 kilométert halad. E módszer segítségével lehetséges lesz a Venus átmenetét is pontosan fölvenni.

* A sűtemények festésére nézve a német közegészségügyi bizottság a következő nem mérges anyagokat ajánlja: fehér színre finom liszt és keményítő; halványveresre kókösresin és karmin; pirosra sárgarépa és cseresznye; sárgára sáfrány és sárgagyökér; kékre indigo és lakmus; zöldre spinátnedv s a már említett kék és sárga színek vegyítése; barnára égetett cukor és spanyol nedv; feketére indiai tinta használandó.

Az eszkimó társaság, mely nemrég egész Németszágot s Európa nagy részét bejárta, egészen elpusztult. Nyolcz tagból állt, s mind a nyolcz meghalt. Először két asszony és egy gyermek halt meg Németszágon; az utóbbi himlőben. Ezért Párisban, a hová legutóbb mentek az eszkimók, a rendőrség beoltatásukat követelte. Ez meg is történt, de sikertelen volt, az eszkimók meghettedek, s pár óra múlva meghaltak. Utóljára az Ábrahám felesége halt meg; a mint az orvosok megállapították, him-



AZ UJFALVY-PÁR KÖZÉP-ÁZSIAI UTAZÁSÁBÓL. — OSZTJÁK VADÁSZOK.

lőben, mely azonban nem ütött ki testén. Ez utóbbi nő betegsége ép oly tüneteket mutatott, mint a Németszágon elhunyt asszonyoké, s azt hiszik, hogy ezek is himlőben haltak meg. Ez mutatja, mily gyorsan pusztulnak el a vad népek, ha a mi járványos betegségeink lelik meg őket.

Az öskutya (canis palustris) nyomait már Rüttmayer fölismerte s együtt találta csontjait az emberekével. Most a francia archaeológok azt is kimutatták, hogy a "házi kutya" már kezdetben hű társa volt az embernek s így tulajdonképpen nem is helyes e szó, mert a kutya már előbb megszeldült, mint az emberek házba lett volna. Annyi világos, hogy az állatok közt a kutya az embernek legrégibb barátja.

* A rovarévó madarak most a nagy hidegben igen sokat szenvednek s az angol állatvédők, hogy e hasznos madarakat az éhhaláltól megmentsék, számukra lehetőleg jó zsíros csontokat aggnaknak fákra, oly helyekre, hová a kutyák és macskák nem férhetnek.

* A német anti-szemita mozgalmak alkalmából a berlini "Volkszeitung" azt az érdekes adatot említi föl, hogy Bismarck nővére egy zsidóhoz ment nőül és általában a herczegnek sok zsidó rokona van.

A római ghefftó. A római zsidó városrészt, a ghefftót le fogják rontani s helyére új városrészt építenek. A római ghefftó valóságos antiktás, már Julius Caesar ideje előtt régen megvolt s Augustus császár alatt 8000 lakossal bírt. Heródes zsidó király palotát építtetett ott, s fiai s követei, midőn Rómába mentek, ott szálltak meg. Midőn Péter és Pál apostolok Rómába mentek az evangyiliumot prédikálni, szintén a ghefftóban laktak. Ott lakott Diodot Elehanon zsidó ékszerész is, ki később egész családjával, feleségével Lea kivételével a keresztényen hitre tért, s kinek unokája, mint II. Anakletus (1130—1138) a pápai székre jutott. Lea atyai vallásában halt meg késő vénasságban s mint hogy minden utóda a keresztény vallás híve volt, sirjánál a római rabbi az ilyen esetben szokásos ha lotti imát mondta el.

* Turkesztanban az oroszok napi postát létesítettek, melyet Orenburgtól Vernejoig lóháton menő futárok tartanak fenn.

* Két új gulát fedeztek föl Sakkarah mellett, nem messze Memphisből. A gulák a harmadik dynasztia korából valók s benső részökön számtalan fölirat van.

* A szánkagőzösök nagy divatba jöttek az Egyesült Államokban. New-Yorkban külön részvénytársulat alakult, mely a Hudsonon huszonkét fényszen folszerelt szánkagőzöst állított ki.

* A telephont Angliában Widdlesborough mellett a kőszénbányákban alkalmazták és segélyével a hivatalnokok igen könnyen közlekedhetnek a föld alatt dolgozó munkásokkal.

A kávé veszedelme. Nem elég veszedelem az új fogyasztási adó, hanem még elemi csapás is fenyegeti a kávézókat. A kávébokrát új rovar támadta meg, melyet Hemileia vastatrixnak, közönséges nyelven fehér poloskának neveznek. Ugy a levelet, mint a törzset megérája és a bokor kezd kivészni. A pusztítások, melyeket ez új rovar már eddig is okozott, oly jelentékenyek, hogy a londoni kávéültető társaság kénytelen volt Hughes János nevű vegyészét Ceylonba küldeni, hogy vizsgálja meg az egész sziget telepeit. A nevezett vegyész eljárt küldetésében, messzeható tanulmányokat tett a kávéművelés előnyös és hátrányos körülményeiről és jelentését javaslat kapcsánban beérteszté a társaságnak. Lesz-e haszna, azt a jövő fogja igazolni.

A MAGYAR HIRLAPIRODALOM 1881-BEN.

I. POLITIKAI NAPILAPOK.

Budapesten.

Pesti Napló. Szerk. Urváry Lajos; kiadó-tulajdonos az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat. XXXII. évfolyam. (Reggeli és esti kiadás.) Ára egé z évre 24 frt.

A Hon. Szerk. Jókai Mór; kiadó-tulajdonos az Athenaeum. XIX. évfolyam. (Reggeli és esti kiadás.) Ára 24 frt.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerk. Salamon Ferenc. XV. évfolyam. Kiadja az Athenaeum. Ára a Hivatalos Értesítővel együtt 20 frt.

Magyar Állam. (Idők tanúja.) Laptulajd. és szerk. Lonkay Antal. XIV. évfolyam. Ára 20 frt.

Ellenőr. Szerk. Hindy Árpád. XIII. évfolyam. Ára 20 frt. (Reggeli és esti kiadás.)

Egyetértés. Szerk. és kiadó-tulajdonos Csávolszky Lajos. VIII. évfolyam. Ára 20 frt.

Budapesti. Szerk. Brankovics György. Kiadó-tulajdonos Wodianer F. V. évfolyam. Ára "Új Budapest" című élelappal heti melléklettel 12 frt.

Magyar Korona. Szerk. b. Jósika Kálmán; kiadja az Athenaeum. V. évfolyam. Ára 16 frt.

Független Hírlap. Szerk. és tulajdonos Mende Bódog; kiadja Fanda József. IV. évfolyam. Ára 12 frt.

Magyarország. Szerk. ifj. Ábrányi Kornél; kiadja a Franklin-Társulat. III. évfolyam. Ára 20 frt.

Pesti Hírlap. Szerk. Csukási József; kiadják a Légrády testvérek. III. évfolyam. Ára 14 frt.

Függetlenség. Szerk. és kiadó-tulajdonos Verhovay Gyula. II. évfolyam. Ára 16 frt.

Alkotmány. Szerk. Mocséry Géza; kiadó-tulajdonos dr. Darnóy P. D. I. évfolyam. Ára 12 frt.

Vidéken.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Nagy Sándor; kiadó-tulajdonos Burger Gusztáv. XXIII. évfolyam. Ára 15 frt.

Alföld. (Arad.) Szerk. Tiszi Lajos; kiadja Réthy Lipót és fia. XXI. évfolyam. Ára helyben 14 frt, vidéken 16 frt.

Bihar. (Nagy-Vár.) Szerk. ifj. Gyalokay Lajos; kiadó-tulajdonos Hollósy Jenő. XVII. évf. Ára helyben 10 frt, postán küldve 12 frt.

Magyar Polgár. (Kolozsvár.) Szerk. id. Frits Albert; lap- és kiadó-tulajdonosok K. Papp Miklós örökösei. XV. évfolyam. Ára 16 frt.

Nagyvárad. (Nagyvárad.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hügel Ottó. XII. évfolyam. Ára helyben 10 forint, postán küldve 12 frt.

Kelet. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Békésy Károly. XI. évfolyam. Ára 16 frt.

Szegedi Napló. (Szeged.) Szerk. Enyedi Lukács. IV. évfolyam. Ára 14 frt.

Délmagyarországi Lapok. (Temesvár.) Szerk. Áldor Imre; főkunkatárs Löwy Miklós; kiadó-tulajd. Magyar testvérek. II. évfolyam. Ára 14 frt.

Ellenzék. (Kolozsvár.) Szerk. és laptulajdonos Bartha Miklós; kiadó Stein János. II. évfolyam. Ára 12 frt.

Arad és Vidéke. (Arad.) Szerk. Varga János; kiadó-tulajdonos Gyulai István. I. évfolyam. Ára helyben 12 frt, postán küldve 14 frt.

Összesen = 23.

II. POLITIKAI HETILAPOK.

Budapesten.

Politikai Ujdonságok. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat. XXVII. évfolyam. Ára 6 frt; a "Vasárnapi Ujság"-gal együtt 12 frt.

Hírmondó. Szerk. és tulajdonos Komócsy József. XIV. évfolyam. Ára 4 frt.

A Nép Zászlója. (Előbb a "Függetlenség a Népszázlójá" czimpele.) Szerk. és tulajdonos Krátky János. XII. évfolyam. Ára 6 frt.

Képes Néplap és Politikai Híradó. Szerk. Nagy Miklós; kiadja a Franklin-Társulat. IX. évfolyam. Ára 2 frt, a "Világkronika"-val együtt 4 frt.

Magyar Néplap. Képes néplap. Szerk. Visi Imre; laptulajdonos és kiadó Jókai Mór. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Vidéken.

Győri Közlöny. (Győr.) Szerk. és kiadja Mersich József. XXV. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 10 frt.

Eger. (Eger.) Szerk. dr. Kiss István; kiadó-tulajdonos az egri érsek-lyceumi nyomda. XX. évfolyam. Ára 5 frt.

Máramaros. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Szilágyi István; segéd-szerk. Szabó Sándor, főkunkatárs Várady Gábor; kiadja Siehmann Mór. XVII. évfolyam. Ára 6 frt.

Somogy. (Kaposvár.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Roboz István. XVII. évfolyam. Ára 5 frt.

Debreczen. (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szabó József. XIII. évfolyam. Megjelenik hetenként ötször. Ára 10 frt.

Egri Néplap. (Eger.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Luga László. XII. évfolyam. Ára 2 frt.

Nemere. (S.-Sz.-György.) Szerk. Málk József; kiadó-tulajdonos Bernstein Márk. XI. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Abauj-Kassai-Közlöny. (Kassa.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Timkó József. X. évfolyam. Ára 6 frt.

Kecskemét. (Kecskemét.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Kovács Pál. IX. évfolyam. Ára 5 frt.

Pécsi Figyelő. (Pécs.) Szerk. Haksch Emil; szerkesztőtárs Kiss József; laptulajdonos Nagy Ferenc. IX. évfolyam. Ára 5 frt.

* Az egyes szavakban a lapok keletkezéséi idejéig szerint vannak fordítva.

Pozsonyvidéki Lapok. (Pozsony.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Arényi Deszö. IX. évfolyam. (Mint a "Pozsonyvidéki Lapok" napilap folytatása.) Megjelen hetenként kétszer. Ára 8 frt.

Nógrádi Lapok és Honti Híradó. (B.-Gyarmat.) Szerk. Horváth Danó; kiadó-tulajdonos Kék László. IX. évfolyam. Ára 6 frt.

Debreczeni Ellenőr. (Debreczen.) Felelős szerk. és kiadó-tulajdonos Kutasi Imre; főszerk. Vértési Arnold; VIII. évfolyam. Megjelen hetenként ötször. Ára 10 frt.

Ujvidék. (Ujvidék.) Szerk. és laptulajdonos Frankl István. VI. évfolyam. Ára 6 frt.

Békésmegyei Közlöny. (Békés-Csaba.) Szerk. Báttaszéki Lajos; főkunkatárs Garzó Gyula. VIII. évfolyam. Megjelen hetenként háromszor Ára 6 frt.

Kalocsai Néplap. (Kalocsa.) Szerk. Mócsy Antal; főkunkatárs Kleiner Lajos. IV. évfolyam. Ára 2 frt.

Székel Közlöny. (Kézli-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos ifj. Szabó Dániel. III. évfolyam. (I. évfolyama "K.-Vásárhely és Vidéke" czimpele jelent meg.) Megjelen hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Hazánk. (Győr.) Szerk. Peresszlényi János; főkunkatárs Karika Antal; kiadó-tulajdonos Czéh Sándor özevegye. II. évf. Megjelen hetenként háromszor. Ára 10 frt.

Gyöngyösi Lapok. (Gyöngyös.) Szerk. Bodon József; kiadó-tulajd. Gyöngyösi Közlöny egylet. II. évfolyam. Ára 4 frt.

Biharmegyei Lapok. (Nagyvárad.) Szerk. Hegyesi Márton; kiadó-tulajdonos Laszky Armin. I. évfolyam. Megjelen hetenként ötször. Ára 10 frt.

Összesen = 25.

III. VEGYES TARTALMU KÉPES HETILAPOK.

Budapesten.

Vasárnapi Ujság. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat. XXVIII. évfolyam. Ára 8 frt; a "Politikai Ujdonságok"-kal együtt 12 frt.

Magyarország és a Nagyvilág. Szerk. Molnár Antal; kiadó-tulajdonosok a Légrády testvérek. XVIII. évfolyam. Ára 8 forint.

Képes Családi Lapok. Szerk. Németh Béla; főkunkatárs Lanka Gusztáv; kiadja Mehner Vilmos. III. évfoly. Ára a "Nővilág" havi mellékkel együtt 6 frt.

Ország-Világ. Szerk. dr. Szinyeyi József; kiadó-tulajdonosok Wilekens F. C. és fia. II. évfolyam. Megjelen kéthetenként. Ára 10 frt.

Nagyvilág. Szerk. Bihari I.; kiadó-tulajdonos Heiman J. Vilmos. I. évfolyam. Egyes számnak Ára 13 kr., vidéken 14 kr.

Összesen = 5.

IV. EGYHÁZI ÉS ISKOLAI LAPOK.

Budapesten.

Religio. Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Breznay Béla. XI. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 10 forint.

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Ballagi Mór. XXIV. évfolyam. Ára 9 frt.

Népevelők Lapja. Szerk. Steiner István; laptulajdonos a "Népevelők budapesti egyesülete"; kiadják a Weizmann testvérek. XVI. évfolyam. Ára 4 frt.

Néptanítók Lapja. Kiadja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium. Szerk. Gyertyánffy István. XIV. évfolyam. Megjelen havonként kétszer. Ára 3 frt.

Kis Lap. Szerk. Forgó bácsi (dr. Ágai Adolf). Kiadó-tulajdonos az Athenaeum. XI. évfolyam. Ára 5 forint 60 kr.

Katholikus Hetilap. Szerk. Agoston Antal; kiadja a Szent-István-Társulat. IX. évfolyam. Ára 4 forint.

Hasznos Mulattató. Szerk. és kiadja Dolinay Gyula. IX. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 4 forint.

Lányok Lapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Dolinay Gyula. VII. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 4 forint.

Kis Mulattató. Szerk. Barna Sándor. II. évfolyam. Ára 4 frt.

Vidéken.

Néptanoda. A bonyhád-szigetvár stb. tanító-egyesületek közlönye. (Pécs.) Kiadó-tulajd. és szerkesztő Schneider István; főkunkatársak dr. Göss József, Reberes Imre és Schön Bernát. XIV. évfolyam. Megjelen hetenként egyszer; jul. és aug. hónapokban szünetel. Ára 4 frt.

Egri Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerkesztő Zudar Sándor. XIII. évfolyam. Megjelen minden hó 1-én és 16-án. Ára 2 frt.

Népiszkolai Tanúgy. (Eger.) Szerk. Kátinszky Gyula; főkunkatárs: Répássy János. XI. évf. Megjelen minden hó 1-én és 16-án. Ára 4 forint

Erdélyi Protestáns Közlöny. (Kolozsvár.) Szerkesztő és kiadó-tulajdonos Szász Domokos. XI. évfolyam. Ára 6 frt.

Család és Iskola. (Kolozsvár.) Szerk. Hegedűs István; kiadja a kolozsmegyei tanító testület. VII. évfolyam. Megjelen — jul. és aug. hónapokat kivéve — havonként kétszer. Ára 3 frt.

Egyházi és Iskolai Szemle. (Nagy-Enyed.) Szerk. és kiadja Bartók György. VI. évfolyam. Megjelen hetenként. Ára 6 frt.

Közművelődés. (Gyula-Fehérvár.) Szerk. Bíró Béla; kiadja: az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. IV. évfolyam. Ára 4 frt.

Általános Tanúgyi Közlöny. (Arad.) Szerkesztő Györgyösy Rudolf. III. évfolyam. Ára 10 óra 4 frt.

Téli Ujság. (Makó.) Vallásos irányú olvasmányok a magyar nép számára. Szerk. Csécsi Miklós; kiadja a makói ref. egyház. III. évfolyam. Megjelen decz., január és febr. hónapokban minden szerdán. Egyes számnak Ára 3 kr.

A „Délmagyarországi Tanítóegylet” Közlönye. (Temesvár.) Szerk. Elemi Sándor. II. évfolyam. Megjelen minden hó 15-én és 30-án. Ára 2 frt.

Gross Magyar Ifjúság és Népkönyvtára. (Győr.) Szerk. Kaposy Lúczán; kiadja Gross Gusztáv. II. évfolyam. Ára 5 frt 50 kr.

Zalai Tanúgy. A "Zalai Közlöny" társalapja. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Bátorfi Lajos. II. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 16-án. Ára 2 frt.

Vasárnap. (Felső-Bánya.) Szerk. Czelder Márton; főkunkatársak: Kónyes Tóth Kálmán, Láng Adolf. II. évfolyam. Ára 2 frt.

Debreczeni Protestáns Lap. (Debreczen.) Szerk. Tóth Sámuel; szerkesztő-társak: Békési Gyula, Gergely Károly, Géresi Kálmán; tulajdonos Joó István. I. évfolyam. Megjelen havonként háromszor. Ára 4 frt.

Összesen = 23.

V. SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU LAPOK.

Budapesten.

Fővárosi Lapok. Szerk. Vadnai Károly; tulajd. Tóth Kálmán; kiadja az Athenaeum. XVIII. évfolyam. Megjelen hetenként 6-szor. Ára 16 frt.

Magyar Bazar mint a nők munkaköre. Szerk. Wohl Janka és Stephanie; kiadja az Athenaeum. XVI. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 16-án. Ára 10 frt.

Budapesti Bazar. Szerk. és kiadó-tulajd. Király János; főkunkatárs Komócsy József. IX. évfolyam. Megjelen havonként kétszer. Ára 10 frt.

Hölgyek Lapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Milassin Vilmos. V. évf. Ára 12 frt.

Új Szépirodalmi Csarnok. Regény-folyóirat. Szerk. és kiadja Milassin Vilmos. V. évfolyam. Ára 9 forint.

Trombita. Szerk. Sarkady István. III. évfolyam. Ára 6 frt. (I. évfolyama "Zuhany" czimpele jelent meg.)

Európa

Posta-Közlöny. Szerk. Huberth Károly; kiadó-tulajd. Bene Imre. XIV. évfolyam. Ára 7 ft.

Postai Rendeletek Tára. Kiadja a közmunka- és közlekedésügyi m. k. miniszterium. XV. évfolyam. A postai hivataloknak ingyen küldetik.

Typographia. Szerk. Firtinger Károly; főmunkatárs Baner János; kiadó-tulajd. a budapesti könyvnyomdások és betűöntők egylete. XIII. évfolyam. Ára 4 ft. (Magyar és német szöveggel.)

Szinpád. A magyar színész-egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Rajkai P. I.; kiadó-tulajdonos az első m. színházi ügynökség. XIII. évfolyam. Megjelen minden hó 1-én és 16-án. Ára 6 ft.

Vasúti és közlekedési Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajdonos György Endre; főmunkatárs Vörös László. XII. évfolyam. Megjelen hetenként 3-szor. Ára 12 ft.

A magyar kir. belügyminiszterium Rendőri Körösvénye. II. évfolyam. Valamennyi törvényhatóságokhoz ingyen küldetik. Megjelen havonként 2-3 sz.

A Nép Körtöze. Szerk. és tulajd. Lukácsy Aladár; kezeli Girókai Ferenc. XI. évfolyam. Megjelen havonként kétszer. Ára 3 ft.

Sorsolási Tudósító. Szerk. és kiadja Aradi Rezső. XI. évfolyam. Megjelen minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 3 ft.

A budapesti Ára- és értéktörzs árjegyzései. Kiadja a miniszteri tőzslébitsz. IX. évfolyam. Megjelen minden tőzslésnapon. Ára 8 ft.; postán 12 ft.

Budapest főváros statisztikai hivatalának heti kimutatása. Szerk. és kiadja Körösi József statisztikai igazgató. IX. évf. Ára 3 ft.

Földmívelési Érdekeink. Szerk. Wágner László; kiadó-tulajdonosok a Légrády testvérek. VIII. évfolyam. Ára 6 ft. a «Falu Gazdá»-val 8 ft.

Falusi Gazda. Szerk. Wágner László; kiadó-tulajdonosok a Légrády testvérek. VIII. évfolyam. Megjelen minden hó 1-én és 16-án. Ára 2 ft.

Borászati Lapok. Szerk. Molnár István; kiadó-tulajdonosok a Légrády testvérek. VIII. évf. Megjelen minden hó 10. és 20-án. Ára 4 ft.

Vasut. Szerk. Kardos Sándor; társzerkesztő Fürst Fülöp; kiadó-tulajdonos Goldstein Ró. VIII. évfolyam. Ára 4 ft.

Pénzügyi Közlöny. Kiadja a m. kir. pénzügyminiszterium. VIII. évfolyam. Megjelen havonként többször.

Rendelési Közlöny. A magyar királyi honvédség számára. VII. évf. Megjelen havonként 2-3 szám.

Mercur. Hiteles sorsolási tudósító. Kiadja Politzer Zsigmond. VII. évfolyam. Megjelen minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Magyar Jogász. Szerk. Kun László; lap-tulajdonos Magyar József. VI. évfolyam. Megjelen hetenként hatszor. Ára 20 ft.

Központi Értesítő. Kiadja a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium. VI. évfolyam. Megjelen havonként 6-8 szám. 100-100 inek Ára helyben 4 ft.; vidéken 7 ft.

Az Építési Ipar. Szerk. Ney Béla; a kiadó-tulajdonosok képviselője Pártos Gyula. V. évf. Ára 8 ft.

Népszava. A magyarországi munkáspárt közlönye. Szerk. Csorba Géza; kiadó Ferenczy József; tulajdonos a magyarországi munkáspárt. V. évfolyam. Ára 2 ft 40 krajczár.

Új Fortuna. Hiteles sorsolási és árkeleti lap. Szerk. Blayer Salamon. V. évf. Megjelen minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Gazdasági Mérnök. Szerk. és kiadja Gonda Béla. V. évf. Ára 8 ft.

Távirat-Közlöny. Szerk. Rácz Sándor. Megjelen minden hó 1-én és 15-én. IV. évf. Ára 5 ft.

Corvina. A magyar könyvkereskedők egyletének közlönye. Szerk. Aigner Lajos. Tulajd. a magyar könyvkereskedők egylete. IV. évfolyam. Megjelen havonként 1-4 szer. Ára nemtagoknak 5 ft.

Tűzoltók Lapja. Szerk. és kiadó-tulajd. Vereby Soma. IV. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én. Ára 8 ft.

Közegészségügyi Kalauz. Szerk. tulajd. dr. Lőrinczi Ferencz. III. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én. Ára 5 ft.

Első Magyar Czipészek Lapja. Szerk. és kiadó-tulajd. Dépold József. III. évfolyam. Megjelen havonként kétszer, magyar és német szöveggel. Ára 4 ft.

Tőzsde Árnyom-Jegyzék. Kiadja a Magyar Általános Hitelbank. III. évfolyam. Ára 6 ft. 30 kr.

Községi Közlöny. Szerkesztők és lap-tulajdonosok Barth László és Dobosi István; kiadják Wilkens F. C. és fia. II. évfoly. Ára 6 ft.

Magyar Fortuna. Hiteles sorsolási lap. Kiadja a «Singer és társa» váltóüzlete. II. évfolyam. Megjelen minden huzás után. Ára 3 ft.

Magyar Ipar. Az országos magyar iparegyesület közlönye. (Ezelőtt «Anyagi Érdekeink») Szerk. Mudrony Soma; főmunkatársak: Gellőri Mór, Streitman József. II. évfolyam. Megjelen minden hó közepén és végén. Ára nemtagoknak 3 ft.

Magyar Tisztviselő. Szerk. Wühl Jakó. II. évfolyam. Ára 5 ft.

Szerencsehiresh. Kiadja Adler E. váltóüzlete. II. évfolyam. Megjelen minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 3 ft.

Vadász-Lap. Szerk. és kiadó-tulajd. Sárkány János Ferencz. II. évfolyam. Ára 6 ft.

Vállalkozók Lapja. Szerk. Zsigmondy L.; kiadó-tulajd. Witzentrath J. K. II. évfolyam. Ára 6 ft.

Büntető Jog Tára. Szerk. és kiadó-tulajd. Németh Péter. II. évfolyam. Ára 8 ft.

Lloyd. Hiteles sorsolási tudósító. Szerk. Engel Zsigmond. II. évfolyam. Megjelen havonként 3-4 szer. Ára 2 ft.

Magyar Mercur. Hiteles sorsolási tudósító. Kiadja Lőry J. bank- és váltó-üzlete. II. évfolyam. Megjelen minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Magyarország és Környékének Időjárásáról. Távirati jelentések. Szerk. és kiadja dr. Szentgyörgyi

Weisz. II. évfolyam. Megjelenik mindennap. Hivatalból küldetik szét.

Reform. Közlekedésügyi hetilap. Szerk. Joanovics György; kiadja Wilkens F. C. és fia. I. évfolyam. Ára 8 ft. (A 3-dik számmal megszünt.)

Vidéken.

Bányászati és Kohászati Lapok. A m. kir. bányászati Akadémia közlönye. (Selmecz.) Szerk. Krassai lovag Kerpely Antal. XIV. évf. Megjelen minden hónap 1-jén és 15-én. Ára 6 ft.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Az erdélyi gazdasági egylet közlönye. Szerk. Gamauf Vilmos. XIII. évf. Ára 2 ft. Az egyleti tagoknak ingyen küldetik.

A Gyakorlati Mezőgazda. (Magyar-Óvár.) Szerk. és kiadja Spornoz Pál. IX. évf. Megjelen minden hó 10-ik, 20-ik és utolsó napján. Ára 4 ft.

Orvos-Természettudományi Szemle. A biharvármegyei orvos-gyógyász és természet-tudományi egylet közlönye. (Nagy-Várád.) Szerk. dr. Bodor Károly. VI. évf. Megjelen havonként kétszer. Ára 4 ft. Egyleti tagok évjári fejében kapják.

Községek és Jegyzők Lapja. (Vác.) Szerkeszti dr. Mészáros Károly; kiadó-tulajd. Serédy Géza. V. évf. Ára 4 ft.

Értesítő a kolozsvári orvos-természettudomány-társulat gyűléséről. (Kolozsvár.) A választmány megbízásából összeállítja Högyes Endre titkár. V. évfolyam. Megjelen havonként 2-3 szám.

Összehasonlító Irodalomtörténelmi Lapok. (Acta Comparationis Litterarum Universarum.) (Kolozsvár.) Szerkesztik és kiadják dr. Brassai Sámuel és dr. Meltz Hugó. V. évf. Megjelen havonként kétszer. Ára 6 ft.

Színészeti Közlöny. (Kassa.) Szerk. Báthory Románésik Mihály. III. évfolyam. Ára 6 ft.

Szőlőszeti, Borászati- és Gazdasági Lap. (Kassa.) Szerk. Sissovich Károly; kiadó-tulajd. Maurer János; II. évfolyam. Megjelen minden hó 15-én és 30-án. Ára 4 ft.

Kereskedelem és Ipar. (Előbb «Kereskedelmi Lapok».) (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Fazekas Sándor. II. évfolyam. Ára 6 forint.

Községzség. (Miskolc.) Szerk. dr. Kovács Gyula. Kiadja a miskolci kereskedelmi és iparkamara. II. évfolyam. Ára 6 ft.

Magyar Gazdaszónok Lapja. (Pozsony.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Hegyi Pál. II. évf. Ára 3 ft. 50 kr.

Erdélyi Értesítő. Törvénykezési és vegyes tartalmu heti közlöny. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és lap-tulajdonos Kuthi Albert. I. évf. Ára 4 ft.

Értesítő a fiumei kereskedelmi forgalomról. (Fiume.) Kiadja a magyar tengerészeti hatóság. I. évfolyam. Megjelen hetenként hatszor magyar és olasz szöveggel. Ára 12 ft.

Magyar Posta. (Tisza-Ujlak.) Szerk. és lap-tulajdonos Paulay J. Zsigmond. I. évf. Ára 5 ft.

Népgazda. (Kaposvár.) Szerk. Roboz István; lap-felügyelői Somssich Andor, Makfalvy Gejza; kiadja a somogy megyei gazdasági egyesület. I. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én. Ára 2 ft.

Összesen = 64.

VIII. VIDÉKI LAPOK

(nem politikai tartalommal).

Debreczen-Nagyvárad Értesítő. (Debreczen.) Szerkesztő Benedek Sándor, kiadó-tulajd. Zichermann H. XXXIX. évf. Ára 2 ft.

Zalai Közlöny. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Bátorfi Lajos; kiadó-tulajdonos Wajdits József. XX. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 8 ft.

Ung. (Ungvár.) Szerk. Mihalkovich József; kiadja Polacsek Miksa. XIX. évf. Ára 6 ft.

Borsod. (Miskolc.) Szerk. és kiadja Rácz Ádám. XIV. évf. Ára 4 ft.

Vas megyei Lapok. (Szombathely.) Szerk. Balogh Gyula; kiadó-tulajd. Bertalanffy József. XV. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 8 ft.

Lehel-Kürt. (Szolnok.) Szerk. és lapkiadó-tulajdonos Kludik Imre. XIV. évfolyam. Ára 6 ft.

Nagyszombat Hetilap. (Nagyszombat.) Szerk. Thimágy János Henrich. XIII. évf. Ára 4 ft. Megjelen kétszer, magyar és német szöveggel; ezelőtt csak német nyelven jelent meg.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Horváth János, Dékány Rafael és Tassy Pál; kiadja a lapbizottság. XIII. évf. Ára 5 ft.

Vásárhelyi Közlöny és „Vásárhelyi Híradó.” (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. Nagy Tamás; kiadó: Wodianer F. XIII. évf. Ára 4 ft.

Szamos. (Szatmár.) Szerk. Rácz István; főmunkatárs: Nagy József; kiadó-tulajdonosok: Gányei József és Littetzyk Endre. XIII. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 4 ft.

Maros. (Makó.) Szerk. Szék Ákos; kiadó-tulajdonosok: Gaál és Gömör. XII. évf. Ára 4 ft.

Zemplén. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. tulajdonosok Boruth Elemér; főmunkatárs: Farkas Bertalan. XII. évfolyam. Ára 6 ft.

Sopron. (Sopron.) Szerk. és lap-tulajd. Baán Endre. Megjelen hetenként kétszer. XI. évf. Ára 6 ft.

Hód-Mező-Vásárhely. (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. H. Nagy Lajos; kiadó-tulajd. Burger Gusztáv. XI. évf. Ára 4 ft.

Szentesi Lap. (Szentés.) Szerk. Sima Ferencz; kiadó-tulajd. Cherrier János. XI. évf. Ára 4 ft.

Gyöngyös. (Gyöngyös.) Szerk. és lap-tulajd. Csomor Kálmán. X. évf. Ára 6 ft.

Torontál. (Nagy-Becskerek.) Szerkeszti Letmányi Nándor; főmunkatárs: Gretsches József; kiadó: Pleitz Fer. Pál. X. évf. Ára 6 ft.

Kárpát. (Ungvár.) Szerk. Gomieskow Miklós; kiadó: Feiszewski József. IX. évfolyam. Ára 6 ft.

Tolnamegyei Közlöny. (Szegeárd.) Szerk. és lap-tulajd. Boda Vilmos; szerkesztőtárs: Eötvös K. Lajos. IX. évf. Ára 6 ft.

Szabolcsmegyei Közlöny. «Nyirvidék» Értesítője. (Nyiregyháza.) Főszerk. Ábrányi Lajos; szerk. és lapkiadó-tulajdonos ifj. Maurer Károly; fő-főmunkatárs: Riszdorfer J., külföldi munkatársak: dr. Braun, Endre. IX. évfolyam. Ára 4 ft.

Baja. (Baja.) Szerk. dr. Bartsch Samu; kiadó: Nagy Lajos. VIII. évf. Ára 5 ft.

Bereg. (Beregszász.) Szerk. és tulajdonos Janka Sándor; főmunkatárs: Kóroty Sándor. VIII. évfolyam. Ára 4 ft.

Pápai Lapok. (Pápa.) Szerk. és lap-tulajdonos Fenyvessy Ferencz; szerk. Horváth Lajos. VIII. évf. Ára 4 ft.

Vágvolgyi Lap. (Trencsén.) Szerk. és kiadó: Skarnitzl X. Fer. VIII. évf. Megjelen hetenként egyszer, magyar és német szöveggel. Ára 4 ft.

Székesfehérvár és Vidéke. (Székesfehérvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Csikari Kálmán. VIII. évf. Megjelen hetenként kétszer. Ára 8 ft.

Zala. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Hoffmann Mór; kiadó: Fischel Fülöp. VIII. évf. Ára 5 ft.

Gömöri Lapok. (Rimaszombat.) Szerk. Bernolák Nándor; kiadó: Stefanovics József. VII. évfolyam. Ára 4 ft. (1875-1879-ben szünetelt.)

Szatmár. (Szatmár-Németi.) Szerk. Csomay Imre; kiadó-tulajd. Nagy Lajos. VII. évf. Ára 4 ft.

Nagybánya és Vidéke. (Nagybánya.) Szerkeszti Nyíró Sándor; kiadó-tulajd. Molnár testvérek. VII. évf. Ára 4 ft.

Sárrét. (Berettyó-Ujfalú.) Szerk. és kiadó-tulajd. Vass Jenő. VII. évfolyam. Ára 3 ft.

Miskolc. (Miskolc.) Szerk. Simon Pál; lap-tulajd. dr. Bödög Albert; kiadó: Sártory István özvegye. VI. évf. Megjelen hetenként kétszer. Ára 6 ft.

Szabadkai Közlöny. (Szabadka.) Szerk. Szalay László A.; kiadó-tulajd. Czeisz Máté V. évf. Ára helyben 4 ft 40 kr., vidéken 4 ft 80 kr. (Mult évben «Bácskai Hírlap»-szimmetl.)

Veszprém. (Veszprém.) Szerk. és kiadó: Kompolthy Tivadar; lap-tulajd. Krausz Armin. VII. évf. Ára a «Hivatalos Értesítő»-vel 6 ft.

Komárom. (Komárom.) Szerk. és kiadó: Kovács Albán. VI. évf. Ára 4 ft. (Az első számmal megszünt.)

Szolnok-Doboka. (Deés.) Szerk. Kovács Samu; kiadja «Bánffy és Kovács» könyvnyomdája. VI. évf. Ára 6 ft.

Eperjesi Lapok. (Eperjes.) Szerk. Hörk József; kiadó-tulajdonos az «Eperjesi Bank-Egylet». V. évf. Ára 4 ft.

Jász-Nagykun-Szolnok. (Szolnok.) Szerk. Kun László; lap-tulajd. Pásztor László. V. évf. Ára 5 ft.

Maros-Vidék. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és tulajd. Kerekes Sámuel; kiadja Szabó Gyula. V. évf. Ára 6 ft.

Szarvasi Ujság. (Szarvas.) Szerk. és kiadó-tulajd. Sipos Soma. V. évf. Ára 6 ft.

Szatmármegyei Közlöny. Szatmármegye hivatalos közlönye. (Nagy-Károly.) Szerk. Ilosvay László, lap-tulajd. és főmunkatárs: Péchy Jenő. V. évfolyam. Ára 5 ft.

Hunyad. (Déva.) Szerk. Szitás János; lap-tulajd. Réthi Lajos; kiadó: Hirsch Adolf. V. évf. Ára 4 ft.

Vas megyei Közlöny. (Szombathely.) Szerk. Török Ernő; kiadó-tulajd. Seiler Henrik. V. évf. Ára 4 ft.

Bajai Közlöny. (Baja.) Szerk. és lap-tulajd. Erdélyi Gyula. IV. évf. Megjelen hetenként kétszer. Ára 7 ft.

Gyula-Fehérvári Közlöny. (Gyula-Fehérvár.) Szerk. Biró János. IV. évf. Ára 4 ft. (Egy ideig szünetelt.)

Nagy-Körös. (Nagy-Körös.) Szerk. Tóth József; kiadja Öttinger Ede. IV. évf. Ára 5 ft.

Rozsnyói Híradó. (Rozsnyó.) Szerk. Krasznai K. G. Kiadja Kovács Mihály. IV. évf. Ára 6 ft.

Bácska. (Zombor.) Szerk. dr. Molnár István Lajos, lap-tulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor. IV. évfolyam. Ára 6 ft.

Bácskai Közlöny. Előbb «Bácskai Gazdasági Közlöny». (Szabadka.) Szerk. és kiadó: Bácz Vilmos. IV. évfolyam. Ára 6 ft.

Ébresztő. (Debreczen.) Lapvezér és kiadó-tulajdonos Szatmári Károly, ideigl. szerk. dr. Tolle. IV. évfolyam. Ára 6 ft.

Keszthely. (Keszthely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Reich Miksa; társzerkesztő: Bánai E. Károly. IV. évfolyam. Ára 5 ft.

Felvidéki Közlöny. (Kassa.) Szerk. Dr. Hohenauer Ignác; kiadja a «Pannonia» könyvnyomda- és kiadó-résztulajdonosok. III. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 6 ft.

Krassó-Szörényi Lapok. (Lugos.) Szerk. Kiss Em. Károly; kiadó-tulajd. Wenczely János és fia. III. évfolyam. Ára 6 ft.

Nagy-Kunság. (Karczag.) Szerk. Bánáthy Emil; kiadja Spitzer S. VI. évfolyam. Ára 4 ft.

Békésmegyei Híradó. (B-Gyula.) Szerkesztésért felelős, kiadó és lap-tulajd. Dóhgy János. III. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 4 ft.

Békésmegyei Lapok. (B-Gyula.) Szerk. Zsilinszky Endre; kiadja Kovács László. III. évfolyam. Megjelen hetenként 3-szor. Ára 6 ft.

Magyar-Vidék. (Pápa.) Szerk. felelős a kiadó-tulajdonos Nobel Armin. III. évfolyam. Ára 4 ft.

Orosházi Közlöny. (Orosháza.) Szerk. Sass István; főmunkatárs: Bajcsy László; kiadó-tulajdonos Patzauer A. III. évfolyam. Ára 4 ft.

Szabadkai Ellenőr. (Szabadka.) Szerk. és lap-tulajdonos Sztocek Károly. III. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 7 ft.

Váci Közlöny. (Vác.) Szerk. Torday Lajos; kiadó-tulajd. a lapbizottság. III. évfolyam. Ára 6 ft.

Esztorgom és Vidéke. (Esztorgom.) Szerk. Kőrösy László; lap-tulajdonos-kiadó ifj. Mellinger Rezső. II. évfolyam. Megjelen hetenként kétszer. Ára 6 ft.

Esztorgomi Közlöny. (Esztorgom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hnan Rezső. II. évfolyam. Ára 5 ft.

Fehérvári Híradó. (Székes-Fehérvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Boross Mihály. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Losonc és Vidéke. (Losonc.) Szerk. Laszly Ist-

ván lap-tulajdonos és kiadó. A losonczy társad. lapfen-tartó társulat. II. évfolyam. Ára 5 ft.

Szentés és Vidéke. (Szentés.) Szerk. és lap-tulajdonos Kovács Pál; II. évfolyam. Ára 4 ft.

Ungvár. (Ungvár.) Szerk. Jovanovits János; kiadó-tulajd. id. Fésűs József. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Honti Közlöny. (Ipolyvás.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Náray J. A. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Jászberény és Vidéke. (Jászberény.) Szerk. Golenich Károly; kiadó-tulajdonos Szalay Iván. II. évfolyam. Ára 5 ft.

Komáromi Lapok. (Komárom.) Szerk. Tubai János; főmunkatárs: Anyos Lajos; kiadja Ziegler Károly. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Nyirvidék. «Szabolcsi Hírlap» (Nyiregyháza.) Szerk. Jóna Elek; főmunkatárs: Vitész Mihály; kiadó-tulajdonosok Píring János és Jóna Elek. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Szolnok-Ahony. (Szolnok.) Szerk. és lapkiadó-tulajdonos Luka György. II. évfolyam. Ára 5 ft.

Tata-Tóvárosi Híradó. (Tata-Tóváros.) Szerk. Szekeres Ferencz; kiadó-tulajdonos Engländer C. II. évf. (mint a «Tata-Tóváros és Vidéke» folytatása.) Ára 4 ft.

Tisz

Károly; kiadó-tulajd. a pozsonymegyei általános tanfelügyelőség nagyszombati járásköze. II. évfolyam. Megjelen július és augusztus hónapok kivételével minden hó 15-én. Ára 1 frt.

Egyleti Hírnök. A nyitrai megyei gazdasági egylet közlönye. (Nyitra.) Szerk. Emődy József. II. évfolyam. Megjelen havonként. Ára 1 frt. 20 kr.; egyleti tagok ingyen kapják.

Gardási Értesítő. A Sopronmegyei gazdasági egylet közlönye. (Sopron.) Lapvezér id. Szilvay Márton; szerk. dr. Baán Endre. II. évfolyam. Megjelen minden hó 15-én. Ára nem tagoknak 2 frt.

Imagyleti tudósítások. (Tihany.) Naphoz nem kötött havi értesítő. Szerk. Kunecz F. Leo. II. évfolyam. Ára 1 frt 50 kr.

Jó Pásztor. (Komárom.) Egyház-szónoklati folyóirat. Szerk. kiadja Hajóssy Gy. Krizánt. II. évfolyam. Megjelen havonként. Ára 4 frt.

Nemzeti Népiszkola. (Galgóc.) A Nyitrai megyei tanító testület közlönye. Szerk. Orbók Mór. II. évfolyam. Megjelen havonként, jul. és aug. hónapokat kivéve. Ára 1 frt. 50 kr.

Temesvári Mernők- és Építész-Egylet Közönye. (Temesvár.) II. évfolyam. Megjelen két havonként. Ára 6 frt.

12 Ellenőrzőlap. Istóczy-ellenes folyóirat. (Nagy-Várád.) Szerk. Hegyesi Márton; főkunkatárs dr. Bártaszkó Lajos. II. évfolyam. Megjelen havonként. Ára 50 kr.

12 Telefon. (Kaposvár.) Havi folyóirat. Istóczy «12 Rópirat»-ának megfigyelését és viszonyzását. Szerk. Bagi József. II. évfolyam. Egy füzet ára 30 kr.

Tanügyi Közönye. (Szombathely.) Szerk. Barabás György; kiadja Bertalanffy József. II. évfolyam. Megjelen minden iskolahó elején. Ára egy frt.

Gyakorlati Tanácsok a magyar börtenszétők számára füzetekben foglalva. (Vác.) Szerk. és kiadja Gyúrkó Antal. I. évf. ára egy füzetnek 35 kr.

Felvidéki Tanügy. (Kassa.) Az abauj- és tornamegyey tanító-egyesület hivatalos közönye. (Kassa.) Szerk. Szikay Béla. I. évfolyam. Megjelen minden hó 15-én. Ára 2 frt.

Összesen = 97.

XI. VEGYES MELLÉKLAPOK.

Budapesten.

Szemészet. — **Közegészségügyi és Törvényszéki Orvostan.** — A «*Orvosi Hetilap*» melléletei.

Államorvos. A «*Gyógyászat*» havi mellélete.

Családi Határozatok. A «*Jogtudományi Közönye*» melléklapja.

A Budapesti Közlöny Hivatalos Értesítője. X. évfolyam. Megjelen hetenként hatszor.

Világkrónika. A «*Vasárnapi Ujság*» és «*Politikai Ujdonságok*» s a «*Képes Néplap*» melléklapja V. évfolyam.

A Magyar Gyorsló melléklapja. V. évfolyam.

Nóvilág. A «*Képes Családi Lapok*» havi melléklapja. III. évfolyam.

Új Budapest. A «*Budapest*» képes heti melléklete. (Előlap.) III. évfolyam. Ára a főlappal együtt 3 frt.

Egyszemélyes Lap. A «*Tájékozódó*» mellék lapja. Szerk. dr. Czobor Béla. II. évfolyam.

Magyar Gyógyterem. Melléklet a «*Közegészségügyi Kalauz*»-hoz. II. évfolyam.

Reform. A «*Gyógyászati Lapok*» melléklapja. II. évfolyam.

Magyar Királyok és Hősök Arcképesarnoka. A «*Hasznos Múlatató*» melléklapja. I. évfolyam.

Vidéken.

Hivatalos Értesítő. (Veszprém.) A «*Veszprém*» rendes heti melléklapja.

Összesen = 14.

1880-BAN MEGSZÜNT LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK.

I. Politikai napilapok: Közvélemény. — Új Budapest. — Temesi Lapok. (Temesvár.)

II. Politikai hetilapok: Nemzeti Ujság. — Szabadság. (N.-Várád.) — Máramarosi Tárogató. (M.-Szeged.) — Balpárt (Kaposvár.) — Közönye. (Gyöngyös.) — Bukaresti Híradó. (Bukarest.)

III. Vegyes tartalmú képes lapok: Föld-Gömb. — Hazánkba. — Magyar Képes Világ.

IV. Egyházi és iskolai lapok: Az Önképző. — Képes Gyermek-Lap. — Nemzeti Népiszkola. (Nyitra.) — Protestáns Hetilap. (Debreczen.) — Nevelés. (M.-Szeged.)

V. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok: Családi Kör. — Házik. — Köztársaság. — Szün-órák. — Lámpás. — Csarnok. (Nagy-Várád.) — Erdélyi Figyelő. (Maros-Vásárhely.) — Népbárát. (Békés-Gyula.) — Tiszai Virágok. (Karczag.) — Miskolci Társalgó. (Miskolcz.)

VI. Humorisztikus lapok: Bagoly. — Darázs. (Székes-Fehérvár.) — Denevér. (Ungvár.) — Zuhany. (Szombathely.) — Kassai Szappanbuborék. (Kassa.) — Kakuk. (Székely-Udvárhely.)

VII. Szaklapok: Természet. — Magyar Themis. — Krónika. — Közegészségügyi Lapok. — Fortuna. — Egészségi és Hasonszenvi Közönye. — Budapesti Mű- és Iparlap. — Az Élet. — Magyar Ipar- és Kereskedelmi Központi Értesítő. — Községi és Jegyzői Lapok. — Magyar Iparosok Lapja. — Képes Vadász Ujság. — Felvidéki Kereskedelmi és Iparlap. (Kassa.) — Haladó Gazda. (Komárom.) — Bácskai Gazdasági Közönye. (Szabadka.) — Magyar Iparosok Lapja. (Miskolcz.) — Pósti Szemle. (Bátyu.) — Kiállítás Értesítő. (Komárom.) — A kolozsvári 1880. évi országos dalártnepély emléklapja. (Kolozsvár.) — Büntetőjogtudományi Szemle. (B.-Csaba.) — Magyar Bűnügyi Csarnok. (Miskolcz.) — Napi Közönye. (Szombathely.) — Kereskedelmi Lapok. (Debreczen.)

VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal): Gömöri Közönye. (Rimaszombat.) — Szilágy. (Zilah.) — Heves Vármegye. (Eger.) — Kun-Félegyháza és Vidéke. (Félegyháza.) — Losoncz-Nógrádmegyei Híradó. (Losoncz.) — Mohács. (Mohács.) — Felvidék. (Szenicz.) — Jászág. (Jászberény.) — Mátravidék. (Eger.) — Új Esztergom. (Esztergom.) — Csurgó. (Csurgó.) — Egri Lapok. (Eger.) — Havasi Kürt. (Máramaros - Sziget.) — Hevesvármegyei Közönye. (Gyöngyös.) — Hód-Mező-Vásárhelyi Lapok. (Hód-Mező-Vásárhely.) — K.-Vásárhely és Vidéke. (Kézdi-Vásárhely.) — Kis-Kunság. (Kun-Félegyháza.) — N.-Sz. Miklós. (Nagy-Szent-Miklós.) — Szabolcsi Hírlap. (Nyíregyháza.) — Tata-Tóváros és Vidéke. (Tata-Tóváros.) — Érsekújvár és környéke. (Ersekújvár.) — Képes Híradó. (Debreczen.) — Nyirvidék Értesítője. (Nyíregyháza.) — Új Tata-Tóváros és Vidéke. (Tata-Tóváros.) — Zentai Figyelő. (Zenta.) — Heti Lapok. (Hód-Mező-Vásárhely.)

XI. Hirdetési Lapok: Nagyváradai Közetítő és Hirdető. (N.-Várád.) — Magyar Alföldi Hirdető. (Szarvas.)

X. Folyóiratok: Új Regény-Csarnok. — Szépirodalmi Könyvtár. — Orpheus. — Honvéd-Könyvtár. — Kertészeti Füzetek. — Nemzetgazdasági Szemle. — Havi Szemle. — Iskolai és Népkönyvtár. — A Katolikus Hítszónok. — Könyvészeti Hírnök. — Családi Könyvtár. — Olvasó Kör. — Remedim. — Petrik Géza Antiquar-könyvkereskedése. — Ipariskola. — Magyar Honpolgár. (Szombathely.) — Külföld. (Sopron.)

XI. Vegyes melléklapok: Gyakorló Gyorsló. — Népszerű Gyakorló Gyorsló. — Hasonszenvi Közönye. — Házik. — Ipar Lapja. — A «Közvélemény» irodalmi melléklete. — A Pesti Hírlap heti melléklete. — Egyházszónoklati Lapok. — Közgazdaság. — Szün-órák. — Telekkönyvi Közönye. — Új Budapest vasárnapi képes melléklete. — Központi Levelező. — Törvényvár. — Trombita. (Losoncz.) — Riadó. (Losoncz.) — Nógrádmegyei Tanügy. (Losoncz.) — Skorpio. (Eger.)

Megszűnt összesen 124 hirlap és folyóirat. (1879. évben megszűnt 74.)

1880. FOLYTÁN ÉS 1881. ELEJÉN KELETKEZETT LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK.

I. Politikai napilapok: Alkotmány. — Délmagyarországi Lapok. (Temesvár.) — Ellenék. (Kolozsvár.) — Árad és Vidéke. (Árad.)

II. Politikai hetilapok: Gyöngyösi Lapok. (Gyöngyös.) — Székely Közönye. (Kézdi-Vásárhely.) — Biharmegyei Lapok. (N.-Várád.)

III. Vegyes tartalmú képes hetilap: Nagyvilág. **IV. Egyházi és iskolai lapok:** Zalai Tanügy. (N.-Kanisza.) — Vasárnap. (Felső-Bánya.)

V. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok: Trombita. — Európa. — Humorisztikus Könyvtár. — A Magyar Népbárát. — Olvasó Tár. — Vasárnapi Lapok. — Regény-Világ. — Új Szépirodalmi Csarnok. (Rendkívüli folyam.) — Póvárosi Naplóp. — Hymen. — Magyar Regény-Csarnok. — Magyar Társalgó. — Szépirodalmi Könyvtár. — A Regelő Themis. (Eger.)

VI. Humorisztikus lap: Füllentő. (Eger.)

VII. Szaklapok: Büntető Jog Tára. — Lloyd. — Magyar Mercur. — Magyarország és Környezetének Időjárásáról. — Reform. — Kereskedelem és Ipar. (Debreczen.) — Közgazdaság. (Miskolcz.) — Magyar Gazdaszónok Lapja. (Pozsony.) — Erdélyi Értesítő. (Maros-Vásárhely.) — Értesítő a fiumei kereskedelmi forgalomról. (Fiume.) — Magyar Posta. (Tisza-Ujlak.) — Népgazda. (Kaposvár.)

IX. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal): Honti Közönye. (Ipolyás.) — Jászberény és Vidéke. (Jászberény.) — Komáromi Lapok. (Komárom.) — Nyirvidék. (Nyíregyháza.) — Szolnok-Abony. (Szolnok.) — Tata-Tóvárosi Híradó. (Tata-Tóváros.) — Tiszavidék. (Szolnok.) — Bácskai Hírlap. (Szabadka.) — Bars. (Léva.) — Gömör-Kishont. (Rimaszombat.) — Közérdek. (Karczag.) — Nyitra és Vidéke. (Nyitra.) — Szekszárd és Vidéke. (Szekszárd.)

IX. Folyóiratok: Földtani Értesítő. — Fővárosi Gyorsló. — Gyümölcsészeti és Konyhakészítési Füzetek. — Magyar Gea. — Telekkönyvi Közönye. — 12 Rópirat. — Hóni Műpar. — Magyar Szemle. — Orvosi Szemle. — Új Nemzedék. — Egyleti hírnök. (Nyitra.) — Gazdasági Értesítő. (Temesvár.) — Imagyleti Tudósítások. (Tihany.) — Jó Pásztor. (Komárom.) — Nemzeti Népiszkola. (Galgóc.) — Temesvári Mernők- és Építész-Egylet Közönye. (Temesvár.) — 12 Ellenőrzőlap. (Nagyvárad.) — 12 Telefon. (Kaposvár.) — Tanügyi Közönye. (Szombathely.) — Gyakorlati tanácsok a magyar börtenszétők számára. (Vác.) — Felvidéki Tanügy. (Kassa.)

X. Vegyes melléklapok: Magyar Gyógyterem. — Reform. — Magyar Királyok és Hősök Csarnoka.

Összesen 74 hirlap és folyóirat keletkezett múlt évi hirlap kimutatásunk óta. (1879 folytán és 1880 elején keletkezett 103.)

ÖSSZEVONT ÁTNÉZET.

Hirlapirodalmunk számáranyát 1880. és 1881. elején következő kimutatásban tüntethetjük föl:

I. Politikai napilapok 22 23 + 1
II. Politikai hetilapok 26 25 — 1
III. Vegyes tartalmú képes lapok 7 5 — 2
IV. Egyházi és iskolai lapok 23 23 — 0
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok 12 20 + 8
VI. Humorisztikus lapok 6 4 — 2
VII. Szaklapok 75 64 — 11

VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal) 79 78 — 1
IX. Hirdetési lapok 4 3 — 1
X. Folyóiratok 87 97 + 10
XI. Vegyes melléklapok 27 14 — 13

Összesen: 368 356 — 12

Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-jén jelent meg Pozsonyban (Rát Máttyás *Magyar Hírműködője*). Budapestben 1788. okt. 8-án szerdán indult meg az első magyar rendes hirlap *Magyar Merkurius* címmel, hetenként kétszer járt, és Paczkó Ferencz bettivel nyomtatott Pesten. A második lap Pesten 1806. jul. 2-án keletkezett *Hazai Tudósítások*; szerk. Kulcsár István. Ez volt az első magyar hirlap, mely 4-rét a lakban jelent meg és hosszabb életű volt.

1830-ban 10 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1840. elején 26 magyar lap volt hazánkban. 1847-ben 33.

1848–49-ben 86 magyar hirlap jelent meg. 1850. elején 9 lap adatott ki magyar nyelven.

1854. márcz. 5-én, mikor a *Vasárnapi Ujság* megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1861. elején, midőn első évi rendes hirlapkimutatásunkat közöltük, 52 volt a magyar hirlapok és folyóiratok száma.

1862. elején 65.
1863. 80.
1864. 70.
1865. 75.
1866. 81.
1867. 80.
1868. 140.
1869. 163.
1870. 146.
1871. 164.
1872. 198.
1873. 201.
1874. 208.
1875. 246.
1876. 240.
1877. 268.
1878. 281.
1879. 324.
1880. 368.
1881. 356 hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.

1780 óta megjelent hirlap és folyóirat magyar nyelven összesen 1741 (a fővárosban 973, a vidéken 768) 6268 évfolyamban. Szakok szerint: I. Politikai napilap 103. (Budapestben 81, vidéken 22.)

II. Politikai hetilap 149. (Bp. 62, vid. 87.) — Vegyes tartalmú képes lap 35. (Bp. 29, vid. 6.) — IV. Egyházi és iskolai lap 106. (Bp. 66, vid. 40.) — V. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lap 147. (Bp. 115, vid. 32.) — VI. Humorisztikus lap 80. (Bp. 47, vid. 33.) — VII. Szaklap 286. (Bp. 209, vid. 77.) — Vidéki lap (nem politikai tartalommal) 283. — IX. Hirdetési lap 38. (Bp. 13, vid. 25.) — X. Folyóirat 430. (Bp. 281, vid. 149.) — XI. Vegyes melléklet 84. (Bp. 70, vid. 14.)

Összesen 1741 hirlap és folyóirat jelent meg százévtől év alatt magyar nyelven.

Helyek szerint osztályozva 1881 elején megjelent: Budapestben 168, Aradon 3, Baján 2, Balassa-Gyarmaton 2, Békés-Csabán 2, Békés-Gyulán 1, Beregszón 1, Berettyó-Ujfalum 2, Buzián 1, Debreczenben 1, Deesen 1, Déván 1, Egerben 8, Eperjesen 1, Esztergomban 4, Felső-Bányán 1, Fiumében 1, Galgócson 1, Gyöngyösön 2, Győrött 5, Gyula-Fehérvárt 2, Hód-Mező-Vásárhelyen 2, Jászberényben 1, Kalocsán 2, Kaposvárott 3, Karcagzon 2, Kassán 5, Kecskeméten 2, Keszthelyen 1, Kézdi-Vásárhelyen 2, Kolozsvárt 13, Komáromban 3, Kőlesden 1, Léván 1, Losonczon 1, Lugoson 1, Magyar-Ovárrott 1, Makón 2, Máramaros-Szigeten 2, Maros-Vásárhelyt 2, Miskolczon 3, Nagy-Bányán 3, Nagy-Becskerekén 1, Nagy-Enyeden 1, Nagy-Kaniszában 3, Nagy-Károlyban 1, Nagy-Kőrösön 1, Nagy-Várádon 6, Nyíregyházán 2, Nyírtúrn 2, Orosházán 1, Pápan 3, Pécsétt 3, Pozsonyban 4, Rimaszombatban 2, Rozsnyón 1, Sátoralja-Ujhelyen 1, Salmezen 1, Sepsi-Szent-Györgyön 1, Sopronban 2, Szabadkán 4, Szarvason 1, Szatmárnémetin 2, Szegeden 2, Szegvárdon 2, Székes-Fehérvárt 2, Szentesen 2, Szolnokon 5, Szombathelyt 4, Temesvárott 7, Tihanyban 1, Tisza-Ujlakon 1, Trenesenben 1, Vácotán 4, Veszprémben 2, Ujvideken 1, Ungvárt 3, Zomborban 1.

Összesen 1881 elején a fővárosban 168, a vidéken 77 helyen 188 jelent meg. (Míg a múlt 1880. év elején Budapestben 188, és 77 vidéki városban 179, külföldön 1 hirlap és folyóirat adatott ki magyar nyelven.)

Ezenkívül megjelent hazánkban idegen nyelvű lap és folyóirat: német nyelven 120, (1880 elején 114); szláv nyelven 56, (1879 elején 61); román nyelven 20, (1880 elején 16); orosz nyelven 3, (1880 elején 4); horvát nyelven 1, (1880 elején 2); francia nyelven 2; összesen 202. (1880. évben 197, a magyarokkal együtt 565.)

Ez idő szerint tehát a magyar korona területén megjelent összesen 558 hirlap és folyóirat.

Idősb Szinnyei József.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Lévay József összes költeményei” díszes kiállításban jelentek meg a Franklin-társulatnál.

Első ezikkünk bővebben szól az érdemes költőről és műveiről, s itt csupán az értékes két kötet külső-segítségét jegyezzük föl. A 440 lapra terjedő első kötetben a költő 1846–53 közt megjelent költeményeit találjuk, s a kötet elején arcképét, Kozmatának sikerült fénynyomatában, mely a költő számos tisztelőjére nézve annál érdekesebb, minthogy Lévaynak eddig csak egy fiatalkori arcképe jelent meg.

Kozmata képe után mutatjuk be mi is mai számunkban Lévayt, ki arcképé dolgában meglehetősen az ismeretlen költők közé tartozott eddig. A második kötetben (424 lap) találjuk az 1854 óta megjelent költeményeket; ezek sorozatát «A muzsák boszúja» rekeszti be, az a költemény, melyet Lévay a Kisfaludy-társaság tavalyi nagygyűlésén olvasott föl.

A két kötet ára 3 frt 60 kr. Diszkrétan 5 frtért kapható. A költséget barátai számára fölételezően bővebben ajánlani Lévay költeményeit.

Az „*Ungarische Revue*”-ból, mely a «*Literar. Berichte*» helyére lépett, megjelent az első szám. Az eddig évnegyedes folyóirat most havi szemlévé változott; célja az eddigi: irodalmi és tudományos mozgalmainkat hű és minden oldalú képben tárni föl a méltó külföld előtt, melyrőlünk — a legújabb időkig — alig tudott valamit, azt sem alaposan, s restellt noticiáit venni egy «kis» nemzet szellemi életjelenségeiről. A negyvenes években hasonló czéllal megindult «*Vierteljahrsschrift aus und für Ungarn*» — csakhamar megszűnt. Hunfalvy Pál derék válllata, az akadémia pártolása mellett ugy látszik állandóbb életre van hivatva. — Az «*Ung. Revue*»-nek a beosztása is ugyanaz, mint a «*Liter. Berichte*»-é volt. Főcikkjei, a szerkesztő előszaván kívül Veigelsberg Leo, a P. Lloyd jeles munkatársának igen alkalmasszerű s ép oly alapos felszólalása a minapi u. n. német hecczek tárgyában, erőlyes visszautasítása annak a sok hazugságnak, s alaptalan rítfogásnak, a mi rólunk közelebről szélnek bocsátott; Marczali Henrik önálló tanulmánya a Martinovics-pérről, Fraknoi könyvének ismertetése alkalmából; és Ábel Jenő, Galeotto Marzio-ról, a Máttyás-korbeli humanistáról. Az irodalom-művészet történetében Heinrich Gustav az újabb Arany-, Petőfi- és Jókai-fordításokat, Pulszky Ferencz a magyarországi bronzkorszakot és Silberstein Adolf a magyar nemzeti színház újabb mozgalmait ismerteti. A következő szakasz rövid ülési tudósításokat ad az akadémia I. és II. osztályának legutóbbi nevezeteseb felolvasásairól. S végre a Vegyes rovatá kisebb közérdekű közleményeket: a keleti szeminarium tervéről, a magyar népszámlálóról, a nemzeti színház Shakspeare- és Molliere-repertoriáról stb. A füzetet Arany legszebb költeményei egyikének (Ősszel) sikerült fordítása Lindner Ernőtl fejezi be. A vállalat 5–6 ives füzetekben jelen meg havonként; előfizetési ára egész évre 5 frt.

Petőfi és Arany a külföldön. Cassone József a Petőfi-társaság kitalagja tanulmányt írt az eddigi olasz Petőfi-fordításokról, melyek már nagy számmal jelentek meg. Arany «Toldi szerelme» közelebb németül is meg fog jelenni, Reich Lajos fordításában.

Dante magyarul. Az akadémia könyvkiadó bizottsága Dante «*Divina comedia*»-ját is fölveszi vállalatába s megbízza Szász Károlyt, hogy a nagy művet ültesse át nyelvünkre. Szász Károly, ki e nagy műből már sokat lefordított, két év múlva reméli befejezni máfordítását.

Közintézetek és egyletek.

A magyar tud. akadémia e hó 14-iki ülése igen érdekes volt. Hunfalvy Pál a gr. Kuun Géza által lemasolt «*Kun-kodex*» megjelenése alkalmából értekezett a kunokról általában s főleg a kun nyelvéről. A híres olasz költő és tudós Petrarká 1362-ben könyveit a velenzei kőztársaságnak hagyta végrendeletében. Ezek között van egy, mely a kun nyelvről szól. Gr. Kuun Géza 1874-ben nagy keresés után megtalálta a kodexet s most ennek teljes és hű mását bírjuk az akadémia kiadásában ezen czim alatt: «*Codex Cumanicus ad templum divi Marci Venetiarum primum ex integro editum* divi Marci Kuun». A kodexet 1303 július 11-én kezdte írni. Maga a kodex 235 lapot foglal el. Ezen kodex akkora emléket őrizte meg a kun nyelvnek, mekkorát nem mutathat föl 1300 tájból a magyar nyelv. Irói genuai hittérítők, jelesen francziakusok voltak. Hosszu grammatikai és szótári közlések után, melyek mind latin, perza és kun, némelyek latin, német és kun nyelven folynak a kodexben, kun szövegek következnek úgy mint: evangeliomi részek, a hit, a Miatyánk, legendák, de kiváltképen énekek. Hunfalvy röviden vázolva a kunok történetét, mely akkor kezd összeformni a magyarokéval, mikor a

ban Lévayt, ki arcképé dolgában meglehetősen az ismeretlen költők közé tartozott eddig. A második kötetben (424 lap) találjuk az 1854 óta megjelent költeményeket; ezek sorozatát «A muzsák boszúja» rekeszti be, az a költemény, melyet Lévay a Kisfaludy-társaság tavalyi nagygyűlésén olvasott föl.

A két kötet ára 3 frt 60 kr. Diszkrétan 5 frtért kapható. A költséget barátai számára fölételezően bővebben ajánlani Lévay költeményeit.

Az „*Ungarische Revue*”-ból, mely a «*Literar. Berichte*» helyére lépett, megjelent az első szám. Az eddig évnegyedes folyóirat most havi szemlévé változott; célja az eddigi: irodalmi és tudományos mozgalmainkat hű és minden oldalú képben tárni föl a méltó külföld előtt, melyrőlünk — a legújabb időkig — alig tudott valamit, azt sem alaposan, s restellt noticiáit venni egy «kis» nemzet szellemi életjelenségeiről. A negyvenes években hasonló czéllal megindult «*Vierteljahrsschrift aus und für Ungarn*» — csakhamar megszűnt. Hunfalvy Pál derék válllata, az akadémia pártolása mellett ugy látszik állandóbb életre van hivatva. — Az «*Ung. Revue*»-nek a beosztása is ugyanaz, mint a «*Liter. Berichte*»-é volt. Főcikkjei, a szerkesztő előszaván kívül Veigelsberg Leo, a P. Lloyd jeles munkatársának igen alkalmasszerű s ép oly alapos felszólalása a minapi u. n. német hecczek tárgyában, erőlyes visszautasítása annak a sok hazugságnak, s alaptalan rítfogásnak, a mi rólunk közelebről szélnek bocsátott; Marczali Henrik önálló tanulmánya a Martinovics-pérről, Fraknoi könyvének ismertetése alkalmából; és Ábel Jenő, Galeotto Marzio-ról, a Máttyás-korbeli humanistáról. Az irodalom-művészet történetében Heinrich Gustav az újabb Arany-, Petőfi- és Jókai-fordításokat, Pulszky Ferencz a magyarországi bronzkorszakot és Silberstein Adolf a magyar nemzeti színház újabb mozgalmait ismerteti. A következő szakasz rövid ülési tudósításokat ad az akadémia I. és II. osztályának legutóbbi nevezeteseb felolvasásairól. S végre a Vegyes rovatá kisebb közérdekű közleményeket: a keleti szeminarium tervéről, a magyar népszámlálóról, a nemzeti színház Shakspeare- és Molliere-repertoriáról stb. A füzetet Arany legszebb költeményei egyikének (Ősszel) sikerült fordítása Lindner Ernőtl fejezi be. A vállalat 5–6 ives füzetekben jelen meg havonként; előfizetési ára egész évre 5 frt.

Petőfi és Arany a külföldön. Cassone József a Petőfi-társaság kitalagja tanulmányt írt az eddigi olasz Petőfi-fordításokról, melyek már nagy számmal jelentek meg. Arany «Toldi szerelme» közelebb németül is meg fog jelenni, Reich Lajos fordításában.

oldalát szép festés ékíti. Egyik oldalon a budai vérmező, a háttérben a várral. A mezőn honvédsapok tartanak gyakorlatot s azok közt látható a főherceg is tisztjeitől környezve. A másik oldalon az alsóthi park van feltüntetve, s abban a főherceg családja együtt egy lugas alatt.

A trónörökös keleti utazásáról egy római lap azt írja, hogy a trónörökös, midőn Jaffában a török területre lép, a szultán első tolmácsa fogja üdvözölni, s oldala mellett marad egész addig, a míg a királyi a szent földön lesz. Az olasz határon az olasz udvar nevében ennek egy megbízottja, Riminiben vagy Anconában pedig, — a mely városok tudvalevőleg a pápai államhoz tartoztak, — a pápa nevében egy-egy római praelatus fogják üdvözölni. A Vatikán ezen felül már utasította a jeruzsálemi patriarkhát a trónörökös fogadására nézve. Mondják, hogy a királyt egész útja idejére fölmentette a pápa a bűnt kötelezettsége alól.

Tanári jubileum. Terray Károly félszázados tanári jubileumára, a mely Losonezon febr. 6-án fog megtartatni, a rendezőség mindent megtett, hogy az őz tanár gazdag érdemeihez méltó legyen. Az átnyújtandó albumot a Posner Lajos czéj állítja ki. Gondoskodva van, hogy az ünnepelt férfi jól talált arcképe a losonezi fényképésznél kapható legyen. A tanítványok, kik arcképeket még nem küldtek be, kéretnek annak mielőbbi beküldésére; kik személyesen akarnak jönni, kéretnek azt február 1-ig a bizottságnál bejelenteni.

A földrengés Zágrábban e hó 19-én késő este és 24-én este 10 órakor ismét jelentkezett, s földalatti moraj, könnyű rezgések többször is voltak. E hó 16-án Zágráb mellett St. Simonban oly heves lökést érezték, mely erősségekben vetekedett a nov. 11-ével. Moraj az alkalommal nem hallatszott. Azt előzőleg e hó 8-án éjjel is volt e helységek földrengés, de ennek iránya az eddigigélt eltérőleg nem északkelet felé haladt, hanem éppen ellenkezőleg.

A népszámlálás adatai már több helyen össze vannak számítva. Kolozsár lakosságának száma 30,869, a legutolsó népszámláláskor (1870-ben) 26,551 volt. Kécskemén, a városi pusztákat is hozzá számítva 46,506 a lélekszám a katonaság nélkül. — Török-Sz. Miklóson a városban és pusztákban 16,122; a szaporodás tíz év alatt 3098. Komárom lakossága 13,100, a szaporodás jelentéktelen; Nagy-Várádé 32,029, a szaporodás 3331; Gyöngyös 15,928; Szabadkát 61,655, a szaporodás 5332; Nagy-Szeben 19,899; Szombathelyé 10,834, most 3000 lakossal több mint tíz év előtt volt. Késmárk lakossága 4477; Aradé 37,349, a szaporodás 4524; Kassáé 26,422, a szaporodás 4680. Egeré 20,741, a szaporodás ezer. Pozsony lakossága 1747 fővel gyarapodott, most 48,284; Temesváré 33,829, s ebből 19,013 német, 7719 magyar. Szentesen a lakosság 268 lélekkel fogyott tíz év alatt, s most 29,314. Vác lakossága 13,299, Halasé 15,237, a gyarapodás 2110; Jászberényé 21,781, a szaporodás 1626. A szegedi számlálás eredménye még nincs kihirdetve, de 72,000 körül sejtik, s ekkép 2000 volna a növekedés. Debreczen lakosságának gyarapodása 6591, vagyis 52,702; Nagy-Kőrös 22,665 lakója mellett a szaporodás 2574; Győr népessége 21,062, a szaporodás 982.

—x— A t. vidéki előfizetőknek a Vasárnapi Ujság mai számával küldetük meg Manthner Odón budapesti magkereskedő főirjegyzékének kivonata. Nem mulasztatjuk el ezen alkalommal fellemlíteni, hogy nevezett czég, mely e szakmában nemcsak beföldön örvendő különös jó hírneve, hanem Német-, Orosz- és Franciaországban, sőt Észak-Amerikában is kedvező sikert nyújtottak magvai, a mit eléggé igazolnak ama számos elismerő levelek, melyek e czéghez érkeznek. Nagy előnye e magüzetnek, hogy eredetinek hirdett magvakat csak is tiszta eredeti valódi minőségben bocsát forgalomba, sohasem pedig olyanban, mely utánterméskből nyertett, vagy utántermelt maggal van keverve.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf ERDŐDY SÁNDOR, Magyarország főlovászmestere, elhunyt e hó 23-án Vépén, Szombathely közelében. A gróf tagja volt a magyar tudományos akadémia igazgatótanácsának, másodelnöke a képművészeti társulatnak, s itt viselt kiváló állásáról

csak rövid idő előtt köszönt le, megrongált egészsége miatt. A földművelési és földrajzi társulatnak sok ülésén szintén gyakorta lehetett látni a szép őz férfit, ki hajlott kora dacára a legkellemesebb időben is föl szokta keresni a tudomány csarnokait, érdeklődve minden iránt s áldozva, gyakran ismeretlenül, a nemcsérelt nagy összegeket. Erdődy gróf 1801-ben született; Varasdi megye örökös főispánja, Varasd vára és városa örökös kapitánya volt; azonkívül belső titkos tanácsos és aranykorcsos s mint főlovászmester egyike az ország zászlósaiknak. Nagy vagyonát a legrendesebben kezelte. Altalános örököse gróf Erdődy Ferenc másodsorú fia lesz.

MOLNÁR IMRE, Fehérmegei volt törvényszéki bírja és a mezőföldi ref. egyházmegye buzgó segédgondnoka, f. hó 20-án 71 éves korában Budapesten elhunyt. Temetése Sz. Fehérváron volt 23-án, nagyszámú városi és megyei közönség jelenlétében. A régi gárdának, Fehérmegei szabadelvű pártjának egyik leghívebb és legtisztább jellemű harcosa hunyt el benne, ki majd félszázadra terjedő ügyvédi és megyei tisztviselő pályáján polgártársai bizalmával és becsülésével dicsekedhetett.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Földeski NÁVAY ZOLTÁN csanádmezei földbírtokos és volt szolgabíró 42 éves korában Budapesten, honnan Földeskrá, a családi sírboltba szállították. — Gróf TOLDALOGI VIKTOR, kamarás, a hunyadmezei ref. egyház főgondnoka, 52 éves korában Maros-Vásárhelyen. — TÖLÖSVÉSI ISTVÁN, nagyszombati kanonok 92 éves korában. — KIRÁLY LAJOS szegedi megyei földbírtokos és volt tisztviselő Nyimben, Keszthely mellett. — KELEMEN VINCE, nagyvárdi főreliskolai tanár s városi bizottsági tag, 34 éves korában. — MEZEI GUSZTÁV, mérnök a Rábászabályozásnál, Békés-Gyulán. — FÁLLER GUSZTÁV, bányatanácsos s a selmeczi bányakadémia nyugalmazott tanára 64 éves korában. — KÖVÉSSY KÁROLY nagyvárosi evang. lelkész 44 éves korában. — MIKE ÁDÁM, 88 éves korában, Kalocsán. — JENEY ISTVÁN városi alkapitány 37 éves korában Debreczenben; ugyanott TÖRÖK PÁL városi erdőmester 66 éves korában. — SZENTPÉTERI ÉBER 43 éves korában Kolozsvárt. — JÁMBORY ÁLAK nagy-czenki postamester, Győrben. — WOLNAROFF GYULA ny. osztrák százados, Csányban. — REINHART ALAJOS, kőszí körözós, Balassa-Gyarmaton. — TÖTH ISTVÁN debreczeni iparkamarai tanácsos és városi bizottsági tag, 63 éves korában. — SZÁSZ PÁL 58 éves korában Sárdon.

GEDULY LAJOSNÉ szül. Svehla Anna, a dunántúli evang. superintendens neje, 58 éves korában Pozsonyban. — ÖZV. PAZMÁN JÓZSEFNÉ szül. Maller Borbála 72 éves korában. — ÖZV. FODOR SÁNDORNÉ szül. Szűry Judit, 67 éves korában Budapesten. — ÖZV. SZILÁRDY JÁNOSNÉ szül. Lossa Mária, Hódmező-Vásárhelyen. — GR. CZIRÁKY ALBERTA, gr. Cziráky Béla és Eszterházy Marita másfél éves leánykija ronesoló toroklobban, Lovasbényben. — BERNHART KÁROLYNÉ, városi tanácsos neje, Selmezen. — TUDOSI ANNA KISSZONY, 68 éves korában Győrben. — TASSI VÉH JÓZSEFNÉ szül. Éder Irén, 24 éves korában Budapesten. — KRAUSZ LIPÓTNÉ szül. Adler Mária 62 éves korában, ugyanitt. — KERÉSZ GYULÁNÉ szül. Szép Mária, 34 éves korában Homogodon. — SOMKEREKI MIKLÓSNÉ szül. Mohai Juliánna, a széki ref. lelkész neje.

KUTSCHER JÁNOS bécsi bibornok érsek, elhunyt e hó 27-én, 71 éves korában. Morvaországban, Wiesen született paraszt szülőkől, éltes érsek 1875-ben, bibornok pedig 1877-ben lett. A főpap kiváló kegyében állt az udvarnak. Az ötvenes években, Thun grófnak ránc néve is emlékeztetés kultuszminiszterisége alatt, Kutschker miniszteri tanácsos volt e miniszteriumban s jelentékeny befolyással bírt. Ez állásban egész addig megmaradt, míg Rauscher halála után az érseki székre emelték.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Statistika a tengeren. Elég érdekes, bár a czím talán kissé többlet igér, mint ad. Ha tárgyhalmazunk engedni fogja, alkalmasnak sor kerülhet rá.

Nagyság. L. D. A beklüdt vers csak mint kuriozum bírhat némi érdekel. Négy pár distichon 6-ban, két pár 6-ban, egy pár 6-ban, egy 6-ban, egy 6-ban, a többi vegyesen. Régi játék, melynek ma nincs bece. A tartalom sem bír irodalmi értékkel; a hexameterek meg átkozottul rosszak. Így semmi sem ajánlván a közlés, az avitt régi papirt (14 napig) rendelkezésére tartjuk.

A költői temetőben. Az egyszerre beklüdt öt költemény közül ez a legjobb. Ez is igen halvány árnyéka a Gray Tamás világhírű "Falsi temető-jének" (nem mondjuk, hogy annak utánzata, csak hogy halvány árnyéka annak); s ez is meglehetősen pongyolán van verselve; de némi simittással mégis közölhető volna. A többiek tartalmilag is gyöngyösek és makacs ellenségeskedésben állnak a verselés és kivált a rim törvényeivel.

Ejtelk. Sikertől a közönlődnek közé sorozzuk. A másik (Hogyha eljő) is csinos, de megint heinei reminiscencia; éppen úgy "mosolyognak" ki az anygok, mint H. legszébb dalai egyikében "sárnak"; a helyzet ugyanaz. — A levél tartalma szives tudomásul vettük.

Egy fiatal leánykáz. Csinosan van írva. Csak a tan-elet igen sok benne s az prózává teszi egy-két strófáját. A 3. strófa utolsó sorát, s a 4. 5. 6. strófákat

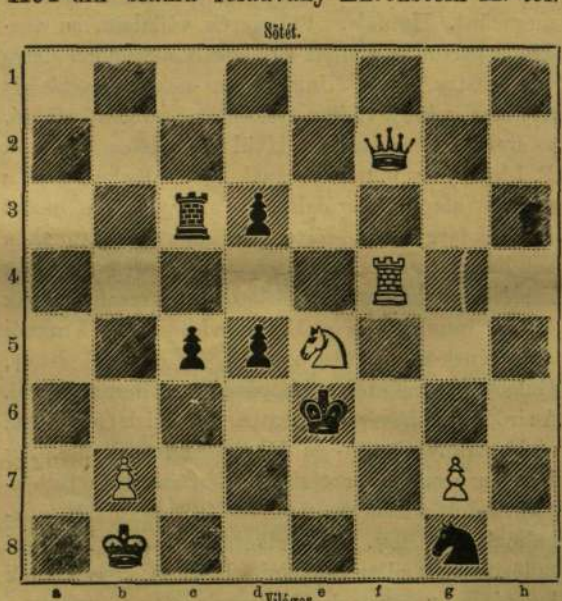
kellene a tulságos didaxistól kissé megszabadítani. Kisértse meg s küldje be újra.

Előgiák. Természetesen, a III. előre bocsátásával a IV. teljesen érthető. Csak hogy mi a III-at, valamint az I és II-t is, gyöngének találjuk a közlésre s azért írjuk a mit írunk. A VI. is gyöngé. S így a VI és V-nek, mint aranylap legjobbaknak, magokban nincs megállhatásuk. Ily természetesen nagyon is szívhez nőt versek megítélésében a szerző még idő múltával sem lehet elfogulatlan kritikus. Részünkről lemondunk az egész cyclus közléséről s alkalomszerűleg inkább husz kértünk. — Tájékoztató annyit, hogy mintegy husz elfogadott versünk vár a közlés sorára!

Nem kösülhetők. Olyan vagyok, mint a felhő, Melyet elkap futó szellő. (Jaj, be elkapott gondolat és rim!) Kérdez meg. Miért? Ha szememben. — Feledni nem foglak. Galambos Erzsébet. — Vadvirág szép völgy. (A refrain csinos s nem árt a kifejezés is; de egészben nem sikerült.) — Itt járt anyji sötét felhő... Jódit jánym. — A házról (Rég megvettem a világot). — Fergeget (Mi zűg...).

SAKKJÁTÉK.

1104-dik számú feladvány Ehrenstein M.-tól.



Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1099. sz. feladvány megfejtése.

Gottschall H.-tól.

Világos.	Sötét.
1. Hc3—d4	1. Kc4—d5: (a)
2. Vb7—b3	2. Be6—c4
3. He6—d4	3. Kd5—d4:
4. Vb3—d1 matt.	
a.	d7—e6: (b)
1. Vb7—c6: +	1. t. sz.
2. Vc6—c3: +	2. K t. sz.
4. V v. B matt.	
b.	Be6—b6
1. Bd5—d4: +	1. Kc4—b3
3. Vb7—b6: +	3. t. sz.
4. Vb6—b2 matt.	

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Fülöp József, Sárospatakon Gévez Károly. Debreczenben Zagya Imre. Nagy-Dobrongyban Németh Péter. Budapesten K. J. és F. H. A pesti sükk-kör.

HETI NAPTÁR. Febr. hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
30 V. E 4 Mártonk. sz. B 4 Adélgunda	18 D 2 N. Athan. 30 Rosch. J.		
31 H. Nalaskó Péter. Virgil	19 Makár ap. 1 M. Kos.		
1 K. Ignác p. vt. Brigitta	20 Entim ap. 2 Joram		
2 S. Gy. Szt. B. Assz. Gy. szt. b. assz.	21 Maxim. h. 3		
3 C. Balázs püsp. vt. Balázs püsp. vt.	22 Tim. Neszt. 4 Józafat		
4 P. Veron	23 Kel. p. vt. 5		
5 S. Ágota szüz	24 Xenia 6 S. Vaj.		

Hold változásai. ☾ Első negyed 6-án 2 óra 10 percz. reggel.

Tartalom.

Szöveg: Lévy József. — Ha meghalok. (Költemény.) Lévy Józseftől. — Nyoma veszett! Angol regény. — Az eldobott álarcs. Farsangi kép. — Blangui temetése. — A konstantine palota alsó csarnoka. — A titkos írásról. — Az Ujfalvy-pár utazása Közép-Ázsiába. IV-ik befejező közlemény. — Egyveleg. — A magyar hírlapirodalom 1881-ben. Idősb Szinyei Józseftől. — Irodalom és művészet. — Közintertek és egyletek. — Mi újság? — Halálhírek. — Szerkesztői mondánivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Képek: Lévy József. — Az eldobott álarcs Farsangi kép. — Blangui temetése. Michel Luiza beszédet tart a sírnál. — El-Hads Almed palotájának alsó csarnoka Konstantinében (Algírban). — Az Ujfalvy-pár közép-ázsiai utazásából: 1. Rendelet külső a járási előjárókkal. 2. Osztiák vadászok.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

(L. Egyetem-tér, 6. sz.)

Pserhofer J.

gyógyszerész Bécsben.

Singerstrasse 15 „zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacso, melyet egyetemes pilulának neveztetve, teljes joggal megérdemli az utóbbi elnevezést, miután valóban első lélek tisztogató, melyben más orvosság használatát elhagyva, a pilulák által számtalanszor és pedig rövid használat után, teljes gyógyulás állt be. 1 doboz 15 labdacsoval 21 kr., 1 tőkeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr., pótián külföld 1 frt 10 kr. (Kevésbé 1 tőkeresnél nem szállították.) Szállítás utánról vagy pótiánbírny mellett.

Számtalan levél érkezett, melyekben a labdacso fogasztói, a legkülönbözőbb és súlyos betegségeikről történt foglgyulástokról köszönetet mondanak. Mindenki, a ki csak egyszer tett valók kísérletet, tovább ajánlja a labdacso.

A sok köszönő íratból közülünk néhányat: — T. Pserhofer dr. A 3 1/2 tőkeres az Ön jó gyógyhatású labdacsoval az első levetemlen ismeretétől baj nemcsak gyógyított, hanem teljes gyógyulást hoztak. Ném, ki csak év óta szék meg szék gyöngyöztől kíszlett, és egészen le volt soványolva, az Ön kitűnő labdacso által egészséges életvitel és jó kedvtel lett. Kiszámolt Önm, egész családom nevében, és teljes szívből kívánom, stb. stb. A mellékelt 10 írtat kérék njában labdacso, hogy azokkal más szenvedőknek is segíthesek. — Galacz, 1879. febr. 25.

Weidner Résző.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Nem találok illó szavakat, hogy Önnek a vértisztító labdacso kitűnő hatásáról milyen érzeti köszönetet kifejezzem; nem fogom a betegségeket sem melyek hosszabb idő óta kínoztak, először is elég annyit, hogy csupán egy doboz elhasználatát után minden betegségeim megszűntek. — Bécs, 1879. nov. 9.

Wagner József.

Bécs, 1879. nov. 9.

Tisztelt Pserhofer úr! A vértisztító labdacsoval egész-ségem visszaadták, forrázó vizet inni kezdtem. Így sok betegséget labdacsoval és mégis rövid használat után, teljes gyógyulást hoztak. Szállítás utánról vagy pótiánbírny mellett.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek nálam csodák műveltek. Ezek óta szenvedtem fogfájás és szédülésben egy határban 10 óráig, az Ön kitűnő labdacsoval, s 10 labdacso oty teljesen helyre állított hogy csodálom. Köszönettel kérék njában 1 tőkeres. — Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina.

Tisztelt uram! Szerencsém voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsohoz jutni, melyek

